1. Інформація про Підприємство

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЕЛЕКТРОМЕТАЛУРГІЙНИЙ ЗАВОД «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ» ІМ. А.М. КУЗЬМІНА» (далі – «Підприємство») є правонаступником організованого шляхом перетворення у 1994 році державного Електрометалургійного заводу «Днепроспецсталь» ім. А.М. Кузьміна, заснованого у 1932 році, у Відкрите акціонерне товариство «Електрометалургійний завод «Дніпроспецсталь» ім. А.М. Кузьміна» відповідно до Указу Президента України від 15 червня 1993 р. № 210 *«Про корпоратизацію підприємств»* та наказу Міністерства економіки України від 27 серпня 1993 р. № 54 *«Про затвердження переліку підприємств, що підлягають корпоратизації»*. Усі активи та зобов'язання Підприємства були внесені державою до його статутного капіталу. Згідно з вимогами українського законодавства 31 березня 2011 р. Підприємство змінило свою назву з Відкритого акціонерного товариства «Електрометалургійний завод «Дніпроспецсталь» ім. А.М. Кузьміна» на ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЕЛЕКТРОМЕТАЛУРГІЙНИЙ ЗАВОД «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ» ІМ. А.М. КУЗЬМІНА». 7 червня 2017 р. річними Загальними зборами акціонерів Підприємства було прийнято рішення змінити тип Підприємства з публічного на приватне та змінити найменування з ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЕЛЕКТРОМЕТАЛУРГІЙНИЙ ЗАВОД «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ» ІМ. А.М. КУЗЬМІНА» на ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЕЛЕКТРОМЕТАЛУРГІЙНИЙ ЗАВОД «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ» ІМ. А.М. КУЗЬМІНА».

Основним видом діяльності Підприємства є розробка, виробництво та реалізація металопродукції з нержавіючих, інструментальних, швидкорізальних, порошкових, підшипникових, легованих і конструкційних марок сталі. Продукція Підприємства використовується при виготовленні вузлів і деталей машин, інструментів для обробки металів і сплавів, труб, а також підшипників. Інформація про дочірні та асоційовані підприємства розкрита у Примітці 30.

Зареєстрованою юридичною адресою Підприємства є Україна, м. Запоріжжя, Південне шосе, 81. Основне місце ведення діяльності Підприємства знаходиться за адресою м. Запоріжжя, Південне шосе, 83. Станом на 31 грудня 2019 р. чисельність персоналу Підприємства становила 4 811 осіб (2018 р.: 5 336 осіб).

Станом на 31 грудня 2019 р. та 2018 р. акції Підприємства належали декільком юридичним і фізичним особам таким чином, що жоден з них або власників акцій таких осіб не мав одноосібного сукупного контролю над Підприємством.

Фінансова звітність Підприємства станом на 31 грудня 2019 р. та за рік, що закінчився зазначеною датою, була затверджена до опублікування 13 березня 2020 р.

Умови операційної діяльності та політична ситуація в Україні

Підприємство здійснює свою діяльність в Україні. Хоча економіка України загалом вважається ринковою, вона продовжує демонструвати особливості, властиві перехідній економіці. Їй, серед іншого, залишаються притаманними певні структурні диспропорції, низький рівень ліквідності ринків капіталу, порівняно висока, зокрема у 2014-2018 роках, інфляція, значний розмір зовнішнього та внутрішнього державного боргу.

Після різкого спаду у 2014 – 2016 роках, економіка країни почала демонструвати певні ознаки відновлення та зростання. Основними ризиками для сталої економічної динаміки залишаються напруженість у геополітичних відносинах з Російською Федерацією; відсутність чіткого консенсусу щодо напрямків проведення інституціональних реформ, зокрема в державному управлінні; судочинстві та основних секторах економіки; прискорення трудової еміграції та низький рівень залучення інвестицій.

При складанні цієї окремої фінансової звітності враховувалися відомі та оцінювані результати вищезазначених чинників на фінансовий стан і результати діяльності Підприємства у звітному періоді. За станом на 31 грудня 2019 та 2018 рр. у Підприємства не було активів, розташованих безпосередньо у Криму, Донецькій та Луганській областях.

Керівництво стежить за станом розвитку поточної ситуації і вживає заходів, за необхідності, для мінімізації будь-яких негативних наслідків наскільки це можливо. Подальший негативний розвиток подій у політичній ситуації, макроекономічних умовах та/або умовах зовнішньої торгівлі може і далі негативно впливати на фінансовий стан та результати діяльності Підприємства у такий спосіб, що наразі не може бути визначений.

2. Принцип безперервності діяльності

Дана окрема фінансова звітність була складена на основі принципу безперервності діяльності, який передбачає, що Підприємство буде продовжувати свою діяльність у найближчому майбутньому, а також зможе реалізувати свої активи та погасити свої зобов'язання в ході звичайної діяльності.

3. Основа подання

Окрема фінансова звітність була складена на основі принципу історичної вартості, за винятком таких груп основних засобів: будівлі та споруди, машини та обладнання, транспортні засоби, інвентар та офісне обладнання, які були оцінені за справедливою вартістю.

Ця окрема фінансова звітність подана в українських гривнях. Усі суми округлені до найближчої тисячі, якщо не зазначено інше.

Заява про відповідність

Окрема фінансова звітність Підприємства складена відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності («МСФЗ») у редакції, затвердженій Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку («РМСБО»), а також вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996–XIV.

Ця фінансова звітність є окремою фінансовою звітністю ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЕЛЕКТРОМЕТАЛУРГІЙНИЙ ЗАВОД «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ» ІМ. А.М. КУЗЬМІНА». Підприємство також підготувало консолідовану фінансову звітність станом на та за рік, що закінчився 31 грудня 2019 р., відповідно до МСФЗ, а також вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV. Консолідована фінансова звітність може бути отримана від керівництва Підприємства за вимогою.

Користувачі даної окремої фінансової звітності повинні читати її разом з консолідованою фінансовою звітністю Підприємства та його дочірніх компаній за рік, який закінчився 31 грудня 2019 р., з метою отримання повного розуміння фінансового стану, результатів діяльності та грошових потоків Підприємства та його дочірніх компаній. Складання фінансової звітності відповідно до МСФЗ вимагає застосування певних суттєвих облікових оцінок та використання керівництвом суджень у процесі застосування облікової політики Підприємства. Інформація про статті з підвищеним рівнем суджень, складності або оцінки з боку керівництва подається у Примітці 5.

4. Облікова політика

4.1 Зміни в обліковій політиці

Компанія вперше застосувала МСФЗ 16 «*Оренда*» з 1 січня 2019 р. Характер та вплив змін, які було обумовлено застосуванням цього стандарту фінансової звітності описано нижче. У 2019 році також було вперше застосовано деякі інші поправки до стандартів та роз'яснення, які не мали впливу на фінансову звітність Підприємства. Підприємство не застосовувало достроково стандарти, роз'яснення чи поправки, які були випущені, але ще не вступили в силу.

МСФЗ 16 Оренда

МСФЗ 16 «*Оренда*» набуває чинності з 1 січня 2019 року, замінює собою МСБО 17 «*Оренда*» та пов'язані з ними інтерпретації та застосовується до всіх договорів оренди. Цей стандарт встановлює принципи визнання, оцінки, подання оренди та розкриття інформації про неї.

Підприємство імплементувало метод модифікованого ретроспективного застосування нового стандарту станом на 1 січня 2019 року. Відповідно до нього, Компанія не переглядала порівняльну інформацію за попередній рік, підготовлену відповідно до МСБО 17.
Компанія застосувала виключення щодо визнання договорів оренди, за якими строк оренди на дату її початку становить 12 місяців або менше та які не містять можливості придбання об'єкту оренди («короткострокова оренда»), а також договорів, для яких базовий актив має низьку вартість («малоцінний актив»).

Ефект застосування МСФЗ 16 станом на 1 січня 2019 року був наступним:

	Код рядка	*1 січня 2019 р.*
Вплив на окремий звіт про фінансовий стан станом на 1 січня 2019 року		
I. Необоротні актики		
Основні засоби (Актив з права користування)	1011	786
		786
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення		
Інші довгострокові зобов'язання (Довгострокова частина орендного зобов'язання)	1515	(211)
III. Поточні зобов'язання і забезпечення		
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями (Поточна частина орендного зобов'язання)	1610	(575)
		(786)

За результатами застосування МСФЗ 16, Компанія визнала актив з права користування та зобов'зання з оренди в розмірі 786 тис. грн. відповідно.

Станом на 1 січня 2019 р. сума орендного зобов'язання відповідає сумі майбутніх платежів за операційною орендою станом на 31 грудня 2018 р. і становили:

Майбутні платежі згідно операційної оренди станом на 31 грудня 2018 р.	**1 048**
Середньозважена ставка додаткових запозичень станом на 1 січня 2019 р.	19,7%
Дисконтована сума майбутніх платежів станом на 1 січня 2019 р.	**786**

4.2 Основні положення облікової політики

Перерахунок іноземних валют

Дана окрема фінансова звітність Підприємства представлена в українських гривнях, що є функціональною валютою та валютою подання окремої звітності Підприємства.

Операції, деноміновані у валютах, що не є функціональною валютою (іноземні валюти), первісно відображаються у функціональній валюті за обмінним курсом, що діє на дату здійснення операції. Монетарні активи та зобов'язання, деноміновані в іноземних валютах, перераховуються у функціональну валюту за обмінним курсом, що діє на звітну дату. Немонетарні статті, відображені за первісною вартістю в іноземній валюті, перераховуються за обмінним курсом, що діє на дату первісної транзакції. Немонетарні статті, відображені за справедливою вартістю в іноземній валюті, перераховуються за обмінним курсом, що діє на дату визнання справедливої вартості. Усі курсові різниці, що виникли, відображаються у прибутках і збитках.

Основні засоби

Балансова вартість усіх груп основних засобів, за виключенням земельних ділянок та незавершених капітальних інвестицій обліковується за моделлю переоцінки. Підприємство регулярно проводить аналіз балансової вартості основних засобів для визначення необхідності проведення чергової переоцінки.

Справедлива вартість об'єктів нерухомості Підприємства визначається шляхом порівняння з ринковою ціною аналогічних об'єктів на дату оцінки. Справедлива вартість спеціалізованих машин, обладнання, інструментів та інвентарів визначається за принципом залишкової відновлювальної вартості у зв'язку з відсутністю ринкової вартості для таких основних засобів. До наступної переоцінки об'єкти основних засобів обліковуються за переоціненою вартістю за вирахуванням подальшого зносу та знецінення.

Для основних засобів, які переоцінюються за справедливою вартістю в фінансовій звітності на періодичній основі, Підприємство визначає необхідність їх переміщення між рівнями ієрархії, повторно аналізуючи їх класифікацію (на основі вихідних даних найнижчого рівня, які є суттєвими для оцінки справедливої вартості в цілому) на кінець кожного звітного періоду.

Земельні ділянки відображаються за первісною вартістю. Суттєві облікові судження та фактори, які враховуються при визначенні справедливої вартості основних засобів вказані в Примітці 5.

Збільшення вартості у результаті переоцінки відображається у складі іншого сукупного доходу та включається до іншого додаткового капіталу у складі власного капіталу.
Однак та частина збільшення вартості, яка відновлює зменшення вартості від переоцінки того ж активу, яка раніше була визнана у складі прибутку або збитку, визнається у звіті про сукупний дохід.

Зменшення вартості від переоцінки відображається у звіті про сукупний дохід, за винятком тієї його частини, яка зараховується проти попереднього приросту вартості того ж активу, відображеного у іншому додатковому капіталі. Щорічне перенесення сум з іншого додаткового капіталу до складу нерозподіленого прибутку здійснюється в розмірі різниці між сумою амортизації, що розраховується виходячи з переоціненої балансової вартості активу, і сумою амортизації, що розраховується виходячи з первісної вартості активу. При вибутті активу сума іншого додаткового капіталу, яка стосується цього активу, переноситься до складу нерозподіленого прибутку.

Незавершене будівництво відображається за собівартістю та являє собою основні засоби, будівництво яких ще не завершено. Амортизація цих активів не нараховується до моменту їх введення в експлуатацію.

Балансова вартість основних засобів аналізується на предмет знецінення, коли події або зміни в обставинах указують на те, що відшкодування балансової вартості неможливе. Об'єкт основних засобів знімається з обліку при вибутті або у випадку, коли від подальшого використання активу не очікується отримання економічних вигід. Прибуток або збиток, що виникає у зв'язку зі зняттям активу з обліку (розрахований як різниця між чистими надходженнями від вибуття та балансовою вартістю активу), включається до прибутків та збитків того періоду, в якому актив знімається з обліку.

Накопичена амортизація на дату переоцінки виключається з валової балансової вартості активу, а чиста сума перераховується до переоціненої суми активу.

Амортизація об'єктів основних засобів нараховується за прямолінійним методом. Нарахування амортизації починається з моменту, коли актив є придатним до його використання за призначенням. Строки корисного використання основних засобів є такими:

Будівлі та споруди	2–109 років
Машини та обладнання	1–82 роки
Транспортні засоби	3–75 років
Інвентар та офісне обладнання	2–76 років

Підприємство має право власності на невиробничі та соціальні активи, в основному, будівлі та об'єкти соціальної інфраструктури. Об'єкти соціальної інфраструктури не відповідають визначенню активу, що надає економічну вигоду, згідно з МСФЗ, і тому такі об'єкти не відображені у цій фінансовій звітності. Витрати на будівництво та експлуатацію об'єктів соціальної інфраструктури відносяться на витрати у періоді, в якому вони були понесені.

Витрати за кредитами банків

Витрати за кредитами банків капіталізуються як частина вартості активів за умови, що вони прямо стосуються придбання, будівництва або виробництва кваліфікаційного активу, що задовольняє встановленим критеріям. Якщо вони не пов'язані з таким активом, вони відносяться на витрати у періоді, в якому були понесені. Протягом 2018–2019 рр. Підприємство не капіталізувало відсотки за кредитами банків як частину активів.

Нематеріальні активи

Нематеріальні активи включають програмне забезпечення для бухгалтерського обліку, патентні та інші майнові права, придбані окремо від бізнесу, й первісно оцінюються за вартістю придбання. Після первісної оцінки нематеріальні активи відображаються за собівартістю за вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від знецінення.

Всі нематеріальні активи Підприємства мають обмежений строк корисної служби та амортизуються протягом строків їх корисного використання, оцінюються на предмет знецінення за наявності ознак можливого зменшення корисності нематеріального активу.

Строки та порядок амортизації нематеріальних активів з обмеженими строками корисного використання переглядаються, як мінімум, щорічно наприкінці кожного звітного року. Зміни очікуваного строку корисного використання або очікуваного характеру отримання майбутніх економічних вигід, втілених в активі, відображаються шляхом зміни періоду або методу амортизації, залежно від ситуації, і вважаються змінами в облікових оцінках.

Строки корисного використання всіх нематеріальних активів Підприємства вважаються обмеженими та становлять від 2 до 20 років.

Знецінення нефінансових активів

На кожну звітну дату Підприємство визначає наявність ознак можливого знецінення нефінансового активу. При виникненні таких ознак або у випадку, коли існує вимога щорічного тестування активу на предмет знецінення, Підприємство визначає вартість очікуваного відшкодування активу. Вартість очікуваного відшкодування активу є більшою з двох сум: справедливої вартості активу або одиниці, що генерує грошові потоки, за вирахуванням витрат на реалізацію, або вартості його подальшого використання.

Вартість очікуваного відшкодування активу визначається для кожного окремого активу, якщо цей актив генерує надходження грошових коштів, і ці кошти, в основному, не залежать від інших активів Підприємства. Коли балансова вартість активу перевищує його вартість очікуваного відшкодування, вважається, що актив знецінений, і його вартість списується до вартості очікуваного відшкодування. При оцінці вартості використання очікувані грошові потоки дисконтуються до їх приведеної вартості з використанням ставки дисконту (до оподаткування), яка відображає поточні ринкові оцінки вартості грошей у часі та ризики, властиві активу. Збитки від знецінення відображаються у прибутках та збитках в тих категоріях витрат, які відповідають функціям знеціненого активу.

На кожну звітну дату здійснюється оцінка наявності ознак того, що збиток від знецінення, визнаний стосовно активу раніше, вже не існує або зменшився. За наявності таких ознак здійснюється оцінка вартості очікуваного відшкодування активу.

Раніше визнаний збиток від знецінення сторнується тільки в тому випадку, якщо змінилися попередні оцінки, застосовані для визначення вартості очікуваного відшкодування активу з моменту визнання останнього збитку від знецінення.

У такому разі балансова вартість активу збільшується до вартості очікуваного відшкодування. Збільшена шляхом сторнування збитку від зменшення корисності балансова вартість активу не повинна перевищувати ту його балансову вартість (за вирахуванням амортизації), яка мала б місце, якби збиток від знецінення не був відображений у складі прибутків та збитків попередніх років. Після такого сторнування амортизаційні витрати майбутніх періодів коригуються таким чином, щоб забезпечити планомірне списання переоціненої балансової вартості активу за вирахуванням його залишкової вартості протягом решти строку його корисного використання.

Інвестиції в дочірні компанії

Дочірні компанії – це компанії (включаючи компанії спеціального призначення), в яких Підприємство прямо чи опосередковано має більше половини прав голосу (контрольного пакету акцій), або має можливість визначати фінансову та операційну політику з метою отримання економічної вигоди. Наявність та вплив потенційних прав голосу, які в даний час можуть бути реалізовані або конвертовані, розглядається при оцінці контролю Підприємства над іншою компанією.

Інвестиції в дочірні компанії оцінюються за собівартістю за вирахуванням знецінення. Інвестиції в дочірні компанії аналізуються на предмет знецінення, коли події або зміни обставин вказують на те, що балансова вартість може бути не відшкодована. Збиток від знецінення відображається через прибуток або збиток в сумі, на яку балансова вартість активу перевищує суму його очікуваного відшкодування. Сума очікуваного відшкодування визначається як найбільша з справедливої вартості активу за вирахуванням витрат на продаж та його вартості при використанні. Збиток від знецінення, визнаний в минулі звітні періоди, сторнується в разі необхідності, якщо мала місце зміна в оцінках, використаних для визначення суми очікуваного відшкодування.

Фінансові інструменти – первісне визнання та подальша оцінка

Фінансовим інструментом є будь–який договір, що призводить до виникнення фінансового активу у одного суб'єкта господарювання та фінансового зобов'язання або інструменту власного капіталу в іншого суб'єкта господарювання.

(і) Фінансові активи

Первісне визнання та оцінка

Фінансові активи при первісному визнанні класифікуються які ті, що в подальшому оцінюються за амортизованою вартістю, за справедливою вартістю з відображенням переоцінки через інший сукупний дохід та за справедливою вартістю з відображенням переоцінки через прибуток або збиток.

Класифікація фінансових активів при первісному визнанні залежить від характеристик передбачених договором грошових потоків по фінансовому активу та бізнес–моделі, яку застосовує Підприємство для управління цими активами. За винятком торгової дебіторської заборгованості, яка не містять значного компонента фінансування або до якої Підприємство застосувало спрощення практичного характеру, Підприємство при первісному визнанні оцінює фінансовий актив за справедливою вартістю, збільшеною у випадку фінансового активу, що оцінюється не за справедливою вартістю з відображенням переоцінки через прибуток або збиток, на суму витрат за угодою.
Дебіторська заборгованість, яка не містить значного компонента фінансування або до якої Підприємство застосувало спрощення практичного характеру, оцінюється за ціною угоди, що визначається відповідно до МСФЗ 15, як описано у розділі «*Виручка за договорами з покупцями*» нижче.

Для того, щоб класифікувати актив та оцінювати його за амортизованою вартістю або за справедливою вартістю з відображенням переоцінки через інший сукупний дохід, необхідно, щоб договірні умови цього активу обумовлювали отримання грошових потоків, які є «виключно платежем в рахунок основної суми боргу та відсотків» на непогашену частину основної суми боргу.

Бізнес–модель, яка використовується Підприємством для управління фінансовими активами, описує спосіб, яким Підприємство управляє своїми фінансовими активами щоб генерувати грошові потоки. Бізнес–модель визначає, будуть грошові потоки отримані внаслідок передбачених договором грошових потоків, чи внаслідок продажу фінансових активів або і того, і іншого.

Всі операції купівлі або продажу фінансових активів, які вимагають поставки активів в строк, що встановлюється законодавством, або у відповідності з правилами, встановленими на певному ринку (торгівля на стандартних умовах) визнаються на дату укладання угоди тобто на дату, коли Підприємство зобов'язується придбати або продати актив.

Подальша оцінка

Для цілей подальшої оцінки фінансові активи класифікуються за чотирма категоріями:

- Фінансові активи, що оцінюються за амортизованою вартістю (боргові інструменти).
- Фінансові активи, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням переоцінки через інший сукупний дохід з подальшою рекласифікацією накопичених прибутків та збитків (боргові інструменти).
- Фінансові активи, класифіковані на розсуд суб'єкта господарювання як ті, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням переоцінки через інший сукупний дохід без подальшої рекласифікації накопичених прибутків та збитків при припиненні визнання (інструменти капіталу).
- Фінансові активи, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням переоцінки через прибуток або збиток.

Станом на 31 грудня 2019 р. та 2018 р. Підприємство не мало фінансових активів, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням переоцінки через інший сукупний дохід з подальшою рекласифікацією накопичених прибутків та збитків, фінансових активів, класифікованих на розсуд суб'єкта господарювання як ті, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням переоцінки через інший сукупний дохід без подальшої рекласифікації накопичених прибутків та збитків при припиненні визнання, а також фінансових активів, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням переоцінки через прибуток або збиток.

Фінансові активи, що оцінюються за амортизованою вартістю

Підприємство оцінює фінансові активи за амортизованою вартістю, якщо виконуються наступні вимоги:

- Фінансовий актив утримується в рамках бізнес–моделі, метою якої є утримання фінансових активів для отримання передбачених договором грошових потоків; та
- Договірні умови фінансового активу обумовлюють отримання у вказані дати грошові потоки, які є виключно виплатами в рахунок основної суми боргу та відсотків на непогашену частину основної суми боргу.

Фінансові активи, що оцінюються за амортизованою вартістю, після первісного визнання оцінюються з використанням методу ефективної процентної ставки і до них застосовуються вимоги щодо знецінення. Прибутки та збитки визнаються у складі прибутків та збитків у випадку припинення визнання активу, його модифікації або знецінення.

Фінансові активи Підприємства, що оцінюються за амортизованою вартістю, включають торгову та іншу дебіторську заборгованість, а також депозити, включені до інших необоротних активів та/або поточних фінансових інвестицій.

Припинення визнання

Фінансовий актив (або, де може бути застосовано, частина фінансового активу або частина групи аналогічних фінансових активів) припиняє визнаватися у балансі, якщо:

- строк дії прав на отримання грошових потоків від активу минув; або
- Підприємство передало свої права на отримання грошових потоків від активу або взяло на себе зобов'язання з виплати третій стороні отримуваних грошових потоків у повному обсязі та без суттєвої затримки за «транзитною» угодою; та або (а) передало практично всі ризики та вигоди від активу; або (б) не передало, але й не зберігає за собою практично всіх ризиків та вигід від активу, але передало контроль над цим активом.

Якщо Підприємство передало всі свої права на отримання грошових потоків від активу або уклало транзитну угоду, воно оцінює, чи зберегло воно ризики та вигоди, пов'язані з правом власності, та, якщо так, в якому обсязі. Якщо Підприємство не передало, але й не зберігає за собою практично всіх ризиків та вигід від активу, а також не передало контроль над активом, Підприємство продовжує визнавати переданий актив в тій мірі, в якій воно продовжує свою участь у переданому активі.

Триваюча участь, яка набуває форми гарантії за переданим активом, визнається за найменшою з таких величин: первісною балансовою вартістю активу або максимальною сумою, виплата якої може вимагатися від Підприємства.

Знецінення фінансових активів

Підприємство визнає резерв очікуваних кредитних збитків для всіх боргових інструментів, які не відображаються за справедливою вартістю з відображенням переоцінки через прибуток або збиток. Очікувані кредитні збитки розраховуються на основі різниці між грошовими потоками, що належать у відповідності із договором, та всіма грошовими потоками, які Підприємство очікує отримати, дисконтованої з використанням початкової ефективної процентної ставки або її приблизного значення. Очікувані грошові потоки включають грошові потоки від продажу заставного майна або від інших механізмі підвищення кредитної якості, які є невід'ємною частиною контрактних умов.

Очікувані кредитні збитки визнаються у два етапи. У випадку фінансових інструментів, по яким з моменту їх первісного визнання кредитний ризик суттєво не збільшився, створюється резерв очікуваних кредитних збитків щодо кредитних збитків, які можуть виникнути внаслідок дефолтів, можливих протягом наступних 12 місяців (12–місячні очікувані кредитні збитки). Для фінансових інструментів, по яким з моменту їх первісного визнання кредитний ризик збільшився суттєво, створюється резерв очікуваних кредитних збитків щодо кредитних збитків, які очікується протягом залишкового строку дії цього фінансового інструменту, незалежно від строків настання дефолту (очікувані кредитні збитки за весь строк).

Для дебіторської заборгованості Підприємство застосовує спрощений підхід до розрахунку очікуваних кредитних збитків. Таким чином, Підприємство не відстежує зміни у кредитному ризику, але замість цього визнає резерв очікуваних кредитних збитків на весь період. Підприємство розробило матрицю резерву (Примітка 11), яка базується на його історичному досвіді виникнення кредитних збитків, скоригованому з урахуванням прогнозних факторів, специфічних для дебіторів та економічних умов.

(ii) Фінансові зобов'язання

Первісне визнання та оцінка

Фінансові зобов'язання при первісному визнанні класифікуються відповідно як фінансові зобов'язання за справедливою вартістю, з відображенням переоцінки через прибуток або збиток, кредити та позики, кредиторська заборгованість або похідні інструменти, визначені як інструменти хеджування при ефективному хеджуванні.

Фінансові зобов'язання первісно визнаються за справедливою вартістю, скоригованою у випадку кредитів та позик на безпосередньо пов'язані з ними транзакційні витрати.

Фінансові зобов'язання Підприємства включають кредиторську заборгованість та кредити та позики. Підприємство не має фінансових зобов'язань за справедливою вартістю, з відображенням переоцінки через прибуток або збиток або похідних інструментів, визначених як інструменти хеджування при ефективному хеджуванні.

Подальша оцінка

Подальша оцінка фінансових зобов'язань залежить від їх класифікації.

Кредиторська заборгованість, кредити та позики

Після первісного визнання кредиторська заборгованість, кредити та позики оцінюються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної процентної ставки. Відповідні доходи та витрати визнаються у прибутках та збитках при припиненні визнання зобов'язань, а також по мірі нарахування амортизації.

Амортизована вартість розраховується з урахуванням дисконтів чи премій при придбанні, а також комісійних або витрат, які є невід'ємною частиною відсоткової ставки.

Підприємство відображає зобов'язання за тілом кредиту в складі кредитів банків, а зобов'язання за нарахованими процентами до сплати у складі інших поточних зобов'язань.

Припинення визнання

Фінансове зобов'язання припиняє визнаватися у звіті про фінансовий стан, якщо зобов'язання погашене, анульоване або строк його дії минув. Якщо існуюче фінансове зобов'язання замінюється іншим зобов'язанням перед тим же кредитором, на суттєво відмінних умовах, або якщо умови існуючого зобов'язання значно змінені, така заміна або зміни обліковуються як припинення визнання первісного зобов'язання та початок визнання нового зобов'язання, а різниця у балансовій вартості визнається у прибутках та збитках.

(iii) Взаємозалік фінансових інструментів

Фінансові активи та фінансові зобов'язання підлягають взаємозаліку, а чиста сума – поданню в звіті про фінансовий стан тоді і тільки тоді, коли є здійсненне в цей момент юридичне право на взаємозалік визнаних сум, а також намір здійснити розрахунок на нетто–основі, або реалізувати активи та одночасно з цим погасити зобов'язання.

Запаси

Запаси оцінюються за меншою з двох величин: собівартістю або чистою вартістю реалізації. Собівартість запасів визначається за середньозваженим методом. Вартість готової продукції та незавершеного виробництва включає вартість сировини, прямі витрати з оплати праці, інші прямі витрати та відповідні виробничі накладні витрати, розраховані на основі нормального завантаження виробничих потужностей. Чиста вартість реалізації являє собою оціночну ціну продажу в ході звичайної господарської діяльності за вирахуванням оціночних витрат на доробку та витрат, необхідних для реалізації.

Виручка за договорами з покупцями

Виручка по договорах з покупцями визнається, коли контроль над товарами або послугами передається покупцю в сумі, що відображає відшкодування, право на яке Підприємство очікує отримати в обмін на передачу товарів або послуг покупцеві. Підприємство дійшло висновку, що, як правило, воно виступає в якості принципала в укладених ним угодах, що передбачають отримання виручки, оскільки Підприємство контролює товари або послуги до їх передачі покупцеві.

Виручка від реалізації металопродукції визнається у той момент часу, коли контроль над активом передається покупцеві, що відбувається, як правило, при відвантаженні або доставці товарів.

Підприємство оцінює наявність в договорі інших обіцянок, які являють собою окремі обов'язки до виконання (наприклад, гарантії), на які потрібно розподілити частину ціни угоди. При визначенні ціни угоди у випадку реалізації металопродукції Підприємство бере до уваги вплив змінного відшкодування, наявність значних компонентів фінансування, негрошове відшкодування і відшкодування, що підлягає сплаті клієнту (якщо такі є).

Змінне відшкодування

Якщо відшкодування за договором включає змінну суму, Підприємство оцінює суму відшкодування, право на яке Підприємство отримає в обмін на передачу товарів покупцеві. Змінне відшкодування оцінюється в момент укладання договору та щодо його оцінки застосовується обмеження до тих пір, поки не буде дуже ймовірним, що при вирішенні невизначеності, притаманній змінному відшкодуванню, не відбудеться значного зменшення суми, визнаної накопичувальним підсумком виручки. Існуючі договори на реалізацію металопродукції не надають клієнтам права на повернення продукції належної якості і не включають зворотні знижки за обсяг, тому не призводять до визнання змінного відшкодування.

Значний компонент фінансування

Як правило, Підприємство отримує від своїх клієнтів короткострокові аванси. В результаті використання спрощення практичного характеру, передбаченого МСФЗ 15, Підприємство не коригує обіцяну суму відшкодування з урахуванням впливу значного компонента фінансування, якщо в момент укладання договору воно очікує, що період між передачею обіцяного товару чи послуги клієнту та оплатою покупцем за цей товар або послугу буде складати не більше одного року.

Гарантійні зобов'язання

Підприємство зазвичай надає стандартні гарантії на проведення ремонту по усуненню дефектів проданих товарів, які існували на момент реалізації. Такі гарантії обліковуються у відповідності з МСБО 37 «*Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи*». Облікова політика стосовно забезпечень та умовних зобов'язання подано нижче.

Визнання собівартості реалізованої продукції

Витрати, пов'язані з отриманням доходу від операції, визнаються одночасно з відповідним доходом.

Податок на додану вартість до відшкодування

Податок на додану вартість (ПДВ) до відшкодування стосується придбаних запасів, основних засобів і послуг. Податкові органи дозволяють проводити розрахунки за нарахованим ПДВ за вирахуванням вхідного ПДВ.

Керівництво Підприємства переконане, що сума до відшкодування з бюджету буде або отримана у вигляді грошових коштів, або зарахована проти заборгованості з ПДВ за реалізованою продукцією.

Грошові кошти та їх еквіваленти

Грошові кошти та їх еквіваленти у звіті про фінансовий стан включають грошові кошти в банках і в касі та короткострокові депозити з первісним строком погашення до 3 місяців.

Для цілей складання звіту про рух грошових коштів грошові кошти та їх еквіваленти включають грошові кошти та короткострокові депозити згідно з визначенням вище, за вирахуванням непогашених банківських овердрафтів.

Резерви

Резерви визнаються, якщо Підприємство має поточне зобов'язання (юридичне або конструктивне), що виникло в результаті минулої події, відтік економічних вигід, який буде потрібний для погашення цього зобов'язання, є ймовірним, і може бути отримана надійна оцінка суми такого зобов'язання. Якщо Підприємство збирається отримати відшкодування деякої частини або всіх резервів, наприклад, за договором страхування, відшкодування визнається як окремий актив, але тільки в тому випадку, коли отримання відшкодування не підлягає сумніву. Якщо вплив вартості грошей у часі є суттєвим, резерви дисконтуються за поточною ставкою до оподаткування, яка відображає, коли це застосовується, ризики, характерні для конкретного зобов'язання.

Зобов'язання з пенсійного забезпечення

Підприємство здійснює встановлені згідно з діючими протягом року нормами відрахування до Державного пенсійного фонду України, виходячи з розміру виплачуваної заробітної плати. Ці відрахування відносяться на витрати у періоді нарахування відповідних витрат із заробітної плати. Підприємство не має юридичних або конструктивних зобов'язань зі здійснення додаткових відрахувань за такими пенсійними виплатами. Єдиним зобов'язанням Підприємства є своєчасне відрахування належних сум до Державного пенсійного фонду України.

Крім цього, Підприємство має дві суттєві пенсійні програми зі встановленими виплатами, що не мають виділених джерел їх забезпечення. Ці програми включають: а) юридичні зобов'язання Підприємства з виплати одноразової суми при виході на пенсію працівникам, що мають тривалий стаж роботи, і здійснення інших виплат у зв'язку з виходом на пенсію відповідно до колективних договорів, і б) законодавчо встановлене зобов'язання Підприємства компенсувати Пенсійному фонду України суми додаткових пенсій, виплачуваних деяким категоріям колишніх та поточних працівників Підприємства.

Витрати на здійснення виплат у рамках зазначених вище програм зі встановленими виплатами розраховуються окремо за кожною програмою з використанням методу нарахування прогнозованих одиниць стосовно працівників, що мають право на такі виплати. Керівництво використовує актуарну методику при розрахунках сум, пов'язаних із зобов'язаннями з пенсійного забезпечення на кожну звітну дату. Фактичні результати можуть відрізнятися від відповідних оцінок на певну дату.

Податок на прибуток

Поточний податок на прибуток

Податкові активи та зобов'язання з поточного податку за поточні та попередні періоди оцінюються за сумою, передбачуваною до відшкодування від податкових органів або до сплати податковим органам. Податкові ставки та податкове законодавство, застосовувані для розрахунків цієї суми, – це ставки та законодавство, прийняті або фактично прийняті на звітну дату. Податок на прибуток нараховується Підприємством на прибуток до оподаткування, розрахований відповідно до податкового законодавства України і з використанням податкових ставок, прийнятих на звітну дату.

Відстрочений податок на прибуток

Відстрочений податок на прибуток розраховується за методом зобов'язань шляхом визначення тимчасових різниць на звітну дату між податковою базою активів і зобов'язань та їх балансовою вартістю для цілей фінансової звітності.

Відстрочені податкові зобов'язання визнаються за всіма оподатковуваними тимчасовими різницями, крім випадків, коли:

- відстрочене податкове зобов'язання виникає у результаті первісного визнання гудвілу, активу або зобов'язання, у ході операції, що не є об'єднанням бізнесу, і на момент здійснення операції не впливає ні на бухгалтерський прибуток, ні на оподатковуваний прибуток або збиток; і
- стосовно оподатковуваних тимчасових різниць, пов'язаних з інвестиціями в дочірні компанії, асоційовані компанії, а також із частками участі у спільній діяльності, якщо материнська компанія може контролювати розподіл у часі зменшення тимчасової різниці, та існує значна ймовірність того, що тимчасова різниця не буде зменшена у найближчому майбутньому.

Відстрочені активи з податку на прибуток визнаються за всіма неоподатковуваними тимчасовими різницями, невикористаними податковими пільгами і невикористаними податковими збитками, у тій мірі, в якій існує значна ймовірність того, що буде існувати оподатковуваний прибуток, проти якого можуть бути зараховані неоподатковувані тимчасові різниці, невикористані податкові пільги та невикористані податкові збитки, крім випадків, коли:

- відстрочений актив з податку на прибуток, що стосується неоподатковуваної різниці, виникає в результаті первісного визнання активу або зобов'язання, яке виникло не внаслідок об'єднання бізнесу та яке на момент здійснення операції не впливає ні на бухгалтерський прибуток, ні на оподатковуваний прибуток або збиток; і
- стосовно неоподатковуваних тимчасових різниць, пов'язаних з інвестиціями в дочірні компанії, асоційовані компанії, а також із частками участі у спільній діяльності, відстрочені податкові активи визнаються тільки у тій мірі, в якій є значна ймовірність того, що тимчасові різниці будуть використані у найближчому майбутньому, і буде отриманий оподатковуваний прибуток, проти якого можуть бути використані тимчасові різниці.

Балансова вартість відстрочених податкових активів переглядається на кожну звітну дату та знижується у тій мірі, в якій отримання достатнього оподатковуваного прибутку, що дозволить використовувати всі або частину відстрочених податкових активів, оцінюється як малоймовірне. Невизнані відстрочені податкові активи переглядаються на кожну звітну дату та визнаються у тій мірі, в якій виникає значна ймовірність того, що майбутній оподатковуваний прибуток дозволить використати відстрочені податкові активи.

Відстрочені податкові активи та зобов'язання оцінюються за податковими ставками, що, як передбачається, будуть застосовуватися в тому звітному періоді, в якому актив буде реалізований, а зобов'язання – погашене, на основі податкових ставок (і податкового законодавства), які станом на звітну дату були введені в дію або фактично введені в дію.

Відстрочений податок на прибуток, що стосується статей, визнаних безпосередньо у капіталі або іншому сукупному доході, визнається у складі капіталу або іншого сукупного доходу, а не у прибутках та збитках.

Відстрочені податкові активи та відстрочені податкові зобов'язання заліковуються один проти одного, якщо є юридично закріплене право заліку поточних податкових активів та зобов'язань, і відстрочені податки стосуються того ж податкового органу.

Умовні зобов'язання

Умовні зобов'язання не відображені в цій окремій фінансовій звітності за винятком випадків, коли існує ймовірність, що для погашення зобов'язання буде необхідне вибуття ресурсів, що втілюють економічні вигоди, та існує можливість достовірно визначити суму зобов'язання. Інформація про ці зобов'язання розкривається за винятком випадків, коли ймовірність вибуття ресурсів, що втілюють у собі економічні вигоди, є віддаленою.

Оренда

Компанія оцінює чи є договір орендою, або чи містить він оренду, на початку дії договору. Договір є орендним або містить оренду, якщо він передає право контролювати використання ідентифікованого активу протягом певного періоду часу в обмін на компенсацію.

Компанія як орендар

Актив з права користування

Компанія визнає актив з права користування на дату початку оренди (тобто дату, коли базовий актив буде доступний для використання). Актив з права користування, оцінюється за собівартістю за вирахуванням накопиченої амортизації та збитків від зменшення корисності та коригується на ефект переоцінки зобов'язань з оренди.

Собівартість активу з права користування складається з суми первісної оцінки орендного зобов'язання, будь–яких орендних платежів, здійснених на, або до дати початку оренди, за вирахуванням отриманих стимулів до оренди, первісні прямі витрати, понесені орендарем. Визнані активи з права користування об'єктом амортизуються на прямолінійній основі протягом меншого з очікуваних строків: корисного використання або строку оренди.

Орендне зобов'язання

На дату початку оренди орендар оцінює орендне зобов'язання за теперішньою вартістю орендних платежів, не сплачених на таку дату. Орендні платежі, включені в оцінку орендного зобов'язання, складаються з наступних платежів за право використання базового активу протягом строку оренди, які не були сплачені на дату початку оренди:

- фіксовані платежі (за вирахуванням будь–яких стимулів до оренди, що підлягають отриманню);
- змінні орендні платежі, які залежать від індексу чи ставки, первісно оцінені з використанням такого індексу чи ставки на дату початку оренди, сум, що, як очікується, будуть сплачені орендарем за гарантіями ліквідаційної вартості;
- ціну виконання можливості придбання, якщо орендар обґрунтовано впевнений у тому, що він скористається такою можливістю;
- платежі в рахунок штрафів за припинення оренди, якщо строк оренди відображає реалізацію орендарем можливості припинення оренди.

Змінні орендні платежі, які не залежать від індексу чи ставки, визнаються у тому періоді, у якому сталася подія чи умови, які спричинили здійснення таких платежів.

Орендні платежі дисконтуються, застосовуючи припустиму ставку відсотка в оренді, якщо таку ставку можна легко визначити. Якщо таку ставку не можна легко визначити, то орендар застосовує ставку додаткових запозичень орендаря.

Після дати початку оренди, сума орендного зобов'язання збільшується на суму нарахуваних відсотків та зменшується за рахунок здійснення лізингових платежів. А також, орендар переоцінює балансову вартість орендного зобов'зяання з метою відображення будь-якої переоцінки або модифікації оренди, або з метою відображення переглянутих по суті фіксованих орендних платежів.

Короткострокова оренда та оренда малоцінних активів

Компанія застосовує виключення практичного характеру від визнання щодо своєї короткострокової оренди (тобто оренди терміном до 12 місяців включно). Компанія також застосовує дане виключення щодо оренди малоцінних активів. Орендар визнає орендні платежі, пов'язані з такою орендою, як витрати на прямолінійній основі протягом строку оренди.

Компанія як орендодавець

Оренда класифікується як операційна оренда, якщо вона не передає в основному всі ризики та вигоди щодо права власності на базовий актив. Доходи від оренди, обліковуються прямолінійно на умовах оренди та включаються до доходів Підприємства у звіті про прибутки та збитки через його операційний характер. Орендодавець додає первісні прямі витрати, понесені при укладанні договору про операційну оренду, до балансової вартості базового активу та визнає їх, як витрати протягом строку оренди на такій самій основі, як дохід від оренди. Умовні орендні платежі визнаються доходом у тому періоді, в якому вони були отримані.

4.3 Стандарти, які були випущені, але ще не набули чинності

При складання цієї звітності за МСФЗ, Компанія застосовувала всі стандарти та інтерпретації, які були чинними для періодів починаючи із 1 січня 2019 року. Ефект від застування нових стандартів наведений у Примітці 4.1.

На дату ухвалення цієї фінансової звітності, перелічені нижче МСФЗ та КТМФЗ були випущені, але ще не вступили в силу. Керівництво вважає, що застосування цих стандартів не матиме впливу на фінансову звітність Компанії у наступних періодах:

Стандарт або зміни	Дата набрання чинності (з)
Поправки до МСФЗ 10 та МСБО 28 «Продаж або внесок активів в угодах між інвестором і його асоційованої організацією або спільним підприємством»	Невизначений термін
МСФЗ 17 «Страхові контракти»	1 січня 2021 р.
Реформа базової процентної ставки – Зміни до МСФЗ 9, МСБО 39 та МСФЗ 7	1 січня 2020 р.
МСФЗ 3 «Об'єднання бізнесу»: Визначення бізнесу	1 січня 2020 р.
Зміни до МСБО 1 «Подання фінансової звітності» та МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових політиках та помилки»: Визначення поняття матеріальності	1 січня 2020 р.
Концептуальна основа фінансової звітності	1 січня 2020 р.

5. Суттєві облікові судження та оціночні значення

Згідно з МСБО (IAS) 1 *«Подання фінансової звітності»*, Підприємство веде облік і подає операції та інші події відповідно до їхнього змісту та економічної сутності, а не тільки їхньої юридичної форми.

Складання фінансової звітності вимагає від керівництва оцінок і припущень, що впливають на суми, відображені у фінансовій звітності та примітках до неї. Ці оцінки ґрунтуються на інформації, наявній на звітну дату. Отже, фактичні результати можуть відрізнятися від цих оцінок.

Основні оцінки та припущення про майбутні події, а також інші основні джерела невизначеності в оцінках, зроблених на звітну дату, які можуть являти собою значний ризик необхідності суттєвих коригувань балансової вартості активів і зобов'язань, розглядаються нижче.

Знецінення активів – визначення груп активів, що генерують грошові потоки

Згідно з МСФЗ (IAS) 36 *«Знецінення активів»*, підприємства повинні проводити тестування одиниць, що генерують грошові потоки, на предмет знецінення. Одним із основних факторів при визначенні одиниці, що генерує грошові потоки, є можливість оцінити незалежні грошові потоки, що генеруються такою одиницею. Значна частина продукції багатьох визначених Підприємством одиниць, що генерують грошові потоки, споживається іншою одиницею, що генерує грошові потоки.

Підприємство встановило, що достатня незалежна цінова інформація для правильного визначення одиниць, що генерують грошові потоки, існує на рівні Підприємства в цілому.

Резерви на знецінення активів

Суттєве судження використовується для оцінки очікуваних кредитних збитків. При визначенні очікуваних кредитних збитків враховуються такі фактори, як поточна загальна економічна кон'юнктура, галузеві економічні умови, а також історичні дані про поведінку споживачів продукції.

Зміни в економіці, промисловості, а також у фінансовому стані конкретних споживачів можуть викликати необхідність коригування резервів очікуваних кредитних збитків, відображених в окремій фінансовій звітності. Станом на 31 грудня 2019 та 2018 рр. були створені резерви очікуваних кредитних збитків для дебіторської заборгованості у сумі 4 665 тис. грн. і 3 296 тис. грн. відповідно (Примітка 11).

Оцінка чистої вартості реалізації запасів

Запаси оцінюються за найменшою з двох величин: собівартістю або чистою вартістю реалізації. Розрахунок чистої реалізаційної вартості готової продукції здійснюється на кожну звітну дату та ґрунтується на найбільш достовірній інформації, наявній на дату розрахунку. При такому розрахунку враховуються коливання ціни або собівартості, безпосередньо пов'язані з подіями, що відбуваються після звітної дати, якщо такі події підтверджують умови, що існували на кінець періоду. Чиста вартість реалізації оцінюється на основі ринкових умов та існуючих цін на дату звіту про фінансовий стан та визначається Підприємством, приймаючи до уваги консультації третіх сторін, та в світлі останніх умов на ринку. Станом на 31 грудня 2019 р. сума зменшення вартості запасів до чистої реалізаційної вартості склала 60 282 тис. грн. (2018 р.: 49 942 тис. грн.) (Примітка 10).

Відстрочені податкові активи

Балансова вартість відстрочених податкових активів переглядається на кожну звітну дату та зменшується, якщо більше не існує ймовірності отримання достатнього оподатковуваного прибутку, який дозволив би реалізувати частину або всю суму такого відстроченого податкового активу. При визначенні такої ймовірності використовуються оцінки, що ґрунтуються на очікуваних результатах діяльності Підприємства (Примітка 9).

Податок на додану вартість до відшкодування

Сума ПДВ до відшкодування переглядається на кожну звітну дату та зменшується у випадку відсутності ймовірності його заміщення сумою ПДВ до сплати, що матиме місце протягом обґрунтовано короткого періоду часу (як правило, дванадцять місяців) від звітної дати. Підприємство вважає, що сума ПДВ до отримання на 31 грудня 2019 р. буде повністю відшкодована в майбутньому.

Зобов'язання з пенсійного забезпечення згідно з пенсійною програмою з визначеною виплатою

Підприємство збирає інформацію стосовно своїх працівників і пенсіонерів, що отримують виплати, й використовує метод актуарної оцінки для визначення поточної вартості зобов'язань із виплати винагород по закінченні трудової діяльності та відповідної вартості поточних послуг працівників.

При такому розрахунку використовуються демографічні припущення щодо майбутніх характеристик існуючих і колишніх працівників, що мають право на пенсійні виплати (смертність, як працівників, так і пенсіонерів, коефіцієнт плинності кадрів, непрацездатність, достроковий вихід на пенсію тощо), а також фінансові припущення (ставка дисконтування, майбутній рівень зарплат). Підприємство використовує наявну інформацію про стаж його колишніх працівників на інших підприємствах, які є учасниками державної пенсійної програми з визначеною виплатою. Таким чином, Підприємство обліковує виплати колишнім працівникам згідно з вимогами обліку пенсійної програми з визначеною виплатою. Більш детальна інформація подана у Примітці 20.

Строки корисного використання основних засобів

Підприємство оцінює строки корисного використання об'єктів основних засобів, на основі очікувань щодо їх майбутнього використання з урахуванням технологічного розвитку, конкуренції, змін ринкової кон'юнктури та інших чинників. Строки корисного використання основних засобів переглядаються не рідше одного разу на рік наприкінці кожного фінансового року. У випадку, якщо очікування відрізняються від попередніх оцінок, зміни обліковуються як зміни в облікових оцінках відповідно до МСБО (IAS) 8 *«Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки»*. Зазначені оцінки можуть вплинути на балансову вартість основних засобів у звіті про фінансовий стан і знос, визнаний у прибутках та збитках.

Справедлива вартість та тестування на знецінення основних засобів

Балансова вартість усіх груп основних засобів, за виключенням земельних ділянок та капітальних інвестицій, обліковується за моделлю переоцінки.

Справедлива вартість об'єктів нерухомості та неспеціалізованого обладнання була визначена шляхом порівняння з ринковою ціною аналогічних об'єктів (рівень 2 ієрархії) на дату останньої оцінки на 31 грудня 2018 р.. Справедлива вартість спеціалізованих машин та обладнання була визначена за принципом залишкової відновлювальної вартості у зв'язку з відсутністю ринкової вартості для таких основних засобів (рівень 3 ієрархії). Метод визначення залишкової відновлюваної вартості полягає в використанні вартості подібних активів, які можливо розглядати як альтернативу оцінюваного активу, скориговану на фактичний знос (фізичний знос, функціональний знос та економічне знецінення). Об'єкти, подібні оцінюваному, повинні відповідати ряду вимог, зокрема: (і) подібність основних характеристик і показників з оцінюваним об'єктом; (іі) наближеність у часі до дати оцінки даних за цінами об'єктів порівняння.

При визначенні фізичного зносу оцінювач ґрунтувався на визначенні ефективного віку та строку корисного використання. Величина ефективного віку визначалась виходячи з його фактичного віку з урахуванням поточного типу використання та методу розбивки (з умовної шкали технічного стану об'єктів).

Під час оцінки на 31 грудня 2018 р. при визначенні економічного знецінення для даної моделі, оцінювач застосовував основне припущення – визначення ставки дисконтування прогнозних грошових потоків на 5 років із застосуванням середньозваженої вартості капіталу WACC у розмірі 22,93% (зокрема для її визначення, оцінювачем було застосовано такі ставки: безризикову ставку в доларі США 3,19%, ризик країни 7,83%, систематичний ризик на рівні коефіцієнту 1,35% тощо) та середнього індексу споживчих цін на рівні 5,23%.

При збільшенні застосованої ставки дисконтування (WACC), вартість оцінюваної одиниці зменшуватиметься, при зменшенні – вартість оцінюваної одиниці зростатиме.

Підприємство оцінює необхідність проведення наступної переоцінки вищевказаних груп основних засобів на основі впливу ринкових та неринкових факторів, що можуть свідчити про можливість відхилення балансової вартості основних засобів від їх справедливої вартості, зокрема: істотне падіння або зростання ринкових цін, галузеві або економічні тенденції (Примітка 1), зміни ринкової кон'юнктури та інші чинники.

Підприємство провело відповідний аналіз факторів, які могли б свідчити про можливість відхилення балансової вартості основних засобів від їх справедливої вартості станом на 31 грудня 2019 р. та прийшло до висновку, що балансова вартість основних засобів не відрізнялася суттєво від їх справедливої вартості, визначеної під час попередньої переоцінки за вирахуванням зносу, який було нараховано з того моменту.

6. Основні засоби та незавершені капітальні інвестиції

2019 рік	*Земля та капітальні поліпшення*	*Будівлі та споруди*	*Машини та обладнання*	*Транспортні засоби*	*Інвентар та офісне обладнання*	*Незавершені капітальні інвестиції*	*Усього*
Первісна або переоцінена вартість							
На 1 січня 2019 р.	**18 456**	**2 892 360**	**1 902 614**	**149 910**	**85 649**	**29 227**	**5 078 216**
Надходження	–	2 705	80 172	–	2 888	6 512	**92 277**
Вибуття	–	(16)	(12 112)	(4 842)	(604)	–	**(17 574)**
Переоцінка	–	–	–	–	–	–	**–**
На 31 грудня 2019 р.	**18 456**	**2 895 049**	**1 970 674**	**145 068**	**87 933**	**35 739**	**5 152 919**
Знос							
На 1 січня 2019 р.	**(599)**	**–**	**–**	**(64 987)**	**(47 767)**	**–**	**(113 353)**
Нараховано за рік	(33)	(138 445)	(182 771)	(7 622)	(7 245)	–	**(336 116)**
Вибуття	–	–	231	2 716	423	–	**3 370**
Переоцінка	–	–	–	–	–	–	**–**
На 31 грудня 2019 р.	**(632)**	**(138 445)**	**(182 540)**	**(69 893)**	**(54 589)**	**–**	**(446 099)**
Балансова вартість							
На 1 січня 2019 р.	**17 857**	**2 892 360**	**1 902 614**	**84 923**	**37 882**	**29 227**	**4 964 863**
На 31 грудня 2019 р.	**17 824**	**2 756 604**	**1 788 134**	**75 175**	**33 344**	**35 739**	**4 706 820**

2018 рік	*Земля та капітальні поліпшення*	*Будівлі та споруди*	*Машини та обладнання*	*Транспортні засоби*	*Інвентар та офісне обладнання*	*Незавершені капітальні інвестиції*	*Усього*
Первісна або переоцінена вартість							
На 1 січня 2018 р.	**18 456**	**2 751 297**	**1 884 755**	**147 616**	**85 037**	**27 477**	**4 914 638**
Надходження	–	161	102 402	2 732	2 998	1 750	**110 043**
Вибуття	–	(34)	(10 992)	(438)	(2 386)	–	**(13 850)**
Переоцінка	–	140 936	(73 551)	–	–	–	**67 385**
На 31 грудня 2018 р.	**18 456**	**2 892 360**	**1 902 614**	**149 910**	**85 649**	**29 227**	**5 078 216**
Знос							
На 1 січня 2018 р.	**(566)**	**–**	**–**	**(58 075)**	**(40 899)**	**–**	**(99 540)**
Нараховано за рік	(33)	(131 905)	(197 842)	(7 112)	(9 171)	–	**(346 063)**
Вибуття	–	–	399	200	2 303	–	**2 902**
Переоцінка	–	131 905	197 443	–	–	–	**329 348**
На 31 грудня 2018 р.	**(599)**	**–**	**–**	**(64 987)**	**(47 767)**	**–**	**(113 353)**
Балансова вартість							
На 1 січня 2018 р.	**17 890**	**2 751 297**	**1 884 755**	**89 541**	**44 138**	**27 477**	**4 815 098**
На 31 грудня 2018 р.	**17 857**	**2 892 360**	**1 902 614**	**84 923**	**37 882**	**29 227**	**4 964 863**

Станом на 31 грудня 2019 р. Підприємство вважає, що справедлива вартість таких груп основних засобів як: i) будівлі та споруди, ii) машини та обладнання, iii) транспортні засоби, iv) інвентар та офісне обладнання сутєєво не відрізняється від їх балансової вартості.

Якби будівлі та споруди, машини та обладнання, транспортні засоби, інвентар та офісне обладнання відображалися за первісною вартістю, то їх залишкова вартість була б наступною:

	Залишкова вартість станом на 31 грудня	
	2019 р.	***2018 р.***
Будівлі та споруди	174 069	182 460
Машини та обладнання	574 353	544 898
Транспортні засоби	10 921	12 738
Інвентар та офісне обладнання	22 494	22 150

Вартість основних засобів, що були повністю зношені, але все ще перебували у використанні, становила 125 197 тис. грн. (2018 р.: 102 639 тис. грн.).

Станом на 31 грудня 2019 р. будівлі залишковою вартістю 2 028 690 тис. грн. (2018 р.: 2 125 333 тис. грн.), а також деякі машини, обладнання, інвентар і транспортні засоби залишковою вартістю 1 552 241 тис. грн. (2018 р.: 1 701 719 тис. грн.) були передані у заставу під забезпечення виконання зобов'язань за кредитами, наданими банками (Примітка 15).

Станом на 31 грудня 2019 р. Компанія уклала договір оренди в якості лізингоодержувача. Станом на 1 січня 2019 р. Компанія визнала актив з права користування балансовою вартістю 786 тис. грн. і включила його до групи основних засобів «Інвентар та офісне обладнання». Станом на 31 грудня 2019 р. первісна вартість активу з права користування та накопичена амортизація дорівнювали 786 тис. грн. та 262 тис. грн. відповідно.

7. Нематеріальні активи

	2019 р.	*2018 р.*
Первісна вартість		
Станом на 1 січня	**49 260**	**47 545**
Надходження	1 616	2 622
Вибуття	(618)	(907)
Станом на 31 грудня	**50 258**	**49 260**
Накопичена амортизація		
Станом на 1 січня	**(40 175)**	**(37 526)**
Нараховано за рік	(3 465)	(3 364)
Вибуття	564	715
Станом на 31 грудня	**(43 076)**	**(40 175)**
Залишкова вартість		
Станом на 1 січня	**9 085**	**10 019**
Станом на 31 грудня	**7 182**	**9 085**

Станом на 31 грудня 2019 р. нематеріальні активи первісною вартістю 5 767 тис. грн. (2018 р.: 5 180 тис. грн.) були повністю замортизовані, але все ще перебували у використанні.

8. Інші необоротні активи

	2019 р.	*2018 р.*
Депозити в гривні	36,243	227,135
Передплата з податку на прибуток	1,918	1,918
Депозити в доларах США	–	55,437
Резерв очікуваних кредитних збитків	(151)	(182)
	38,010	**284,308**

Станом на 31 грудня 2019 р. за депозитами деномінованими у гривні, середня річна відсоткова ставка складала від 10,45% до 11,50% (2018 р.: від 9.25% до 11.8%), депозити в доларах США – були відсутні (2018: від 1.1% до 1.7%).

Станом на 31 грудня 2019 р. терміном погашення депозитів є листопад 2021 р. (2018 р.: листопад 2020 р.).

Станом на 31 грудня 2019 р. депозити у сумі 36 243 тис. грн. були передані в заставу під забезпечення виконання зобов'язань за кредитами, наданими банками Підприємству (Примітка 15) (2018: 278 773 тис. грн.).

9. Податок на прибуток

Складові витрат із податку на прибуток за 2019 і 2018 рр. включають наступне:

Прибутки та збитки

	2019 р.	*2018 р.*
Поточні витрати з податку на прибуток	–	–
Витрати / (вигоди) з відстроченого податку на прибуток, що відносяться до виникнення та повернення тимчасових різниць	29 073	(86 714)
Витрати / (вигоди) з податку на прибуток	**29 073**	**(86 714)**

Інший сукупний дохід

	2019 р.	*2018 р.*
Відстрочена вигода з податку на прибуток, що виникає внаслідок визнання актуарних прибутків та збитків	(20 920)	(5 313)
Відстрочений податок на прибуток що виникає від дооцінки основних засобів	–	69 929
(Вигода з податку)/податок на прибуток, пов'язаний із сукупним доходом	**(20 920)**	**64 616**

Фінансовий прибуток/(збиток) до оподаткування узгоджується з витратами з податку на прибуток у такий спосіб:

	2019 р.	*2018 р.*
Прибуток / (збиток) до оподаткування	**107 204**	**(515 166)**
Податок на прибуток / (вигода з податку) за діючою ставкою 18%	**19 297**	**(92 730)**
Податковий ефект витрат, які не включаються до складу витрат для визначення оподатковуваного прибутку	9 776	6 016
Податок на прибуток / (вигода з податку)	**29 073**	**(86 714)**

Відстрочені активи та зобов'язання з податку на прибуток стосувалися такого:

	На 31 грудня 2019 р.	*Зміни, визнані у прибутках і збитках у 2019 р.*	*Зміни, визнані в іншому сукупному доході у 2019 р.*	*На 31 грудня 2018 р.*
Відстрочені активи з податку на прибуток				
Податкові збитки, перенесені на наступні періоди	241 919	(81 873)	–	323 792
Довгострокові забезпечення (i)	115 262	3 729	20 920	90 613
Запаси (ii)	12 392	1 617	–	10 775
Поточні забезпечення (iv)	429	9	–	420
Відстрочені зобов'язання з податку на прибуток				
Основні засоби (iii)	(678 983)	47 445	–	(726 428)
Відстрочені зобов'язання з податку на прибуток, чиста вартість	**(308 981)**	**–**	**–**	**(300 828)**
(Витрати) / доходи з відстроченого податку на прибуток	**–**	**(29 073)**	**20 920**	**–**

	На 31 грудня 2018 р.	*Зміни, визнані у прибутках і збитках у 2018 р.*	*Зміни, визнані в іншому сукупному доході у 2018 р.*	*На 31 грудня 2017 р.*
Відстрочені активи з податку на прибуток				
Податкові збитки, перенесені на наступні періоди	323 792	29 445	–	294 347
Довгострокові забезпечення (i)	90 613	4 060	5 313	81 240
Запаси (ii)	10 775	6 038	–	4 737
Поточні забезпечення (iv)	420	112	–	308
Відстрочені зобов'язання з податку на прибуток				
Основні засоби (iii)	(726 428)	47 059	(69 929)	(703 558)
Відстрочені зобов'язання з податку на прибуток, чиста вартість	**(300 828)**	**–**	**–**	**(322 926)**
Доходи / (витрати) з відстроченого податку на прибуток	**–**	**86 714**	**(64 616)**	**–**

Природа тимчасових різниць є такою:

(i) Запаси – різниці в методах оцінки запасів і періодах визнання

(ii) Довгострокові забезпечення – різниці в періодах визнання;

(iii) Основні засоби – різниці в методах нарахування зносу та ефект переоцінки основних засобів.

Станом на 31 грудня 2019 р. Підприємство накопичило податкові збитки у розмірі 1 343 991 тис. грн. (2018 р.: 1 798 846 тис. грн.). Відстрочені податкові активи було визнано у повній сумі щодо зазначених податкових збитків, оскільки керівництво Підприємства впевнене в тому, що вони будуть зараховані проти майбутніх оподатковуваних прибутків у найближчому майбутньому.

10. Запаси

	2019 р.	*2018 р.*
Готова продукція		
Нержавіюча сталь (за чистою реалізаційною вартістю)	125 934	141 419
Конструкційна сталь (за чистою реалізаційною вартістю)	61 510	62 060
Інструментальна сталь (за чистою реалізаційною вартістю)	33 444	43 209
Жаростійка сталь (за чистою реалізаційною вартістю)	6 349	1 471
Швидкорізальна інструментальна сталь (за чистою реалізаційною вартістю)	4 359	8 464
Підшипникова сталь (за чистою реалізаційною вартістю)	4 189	10 286
Готова продукція (за чистою реалізаційною вартістю)	**235 785**	**266 909**
Виробничі запаси (за чистою реалізаційною вартістю)		
Матеріали (за чистою реалізаційною вартістю)	410 644	531 034
Запасні частини (за чистою реалізаційною вартістю)	103 638	94 645
Інші (за чистою реалізаційною вартістю)	11 076	12 971
Виробничі запаси (за чистою реалізаційною вартістю)	**525 358**	**638 650**
Незавершене виробництво (за чистою реалізаційною вартістю)	367 290	**490 788**
Незавершене виробництво (чиста реалізаційна вартість)	**367 290**	**490 788**
	1 128 433	**1 396 347**

Станом на 31 грудня 2019 р. виробничі запаси та готова продукція на суму 627 700 тис. грн. (2018 р.: 627 700 тис. грн.) були передані у заставу під забезпечення виконання зобов'язань за кредитами, наданими банками (Примітка 15).

11. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги

	2019 р.	*2018 р.*
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	932 340	1 190 536
Резерв очікуваних кредитних збитків	(4 665)	(3 296)
	927 675	**1 187 240**

Дебіторська заборгованість є безпроцентною та з контрактним строком погашення 3–45 днів.

Станом на 31 грудня 2019 р. дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги від трьох контрагентів складала 432 809 тис. грн. (2018 р.: 659 658тис. грн.).

Зміна резерву очікуваних кредитних збитків для дебіторської заборгованості була такою:

	2019 р.	2018 р.
Станом на 1 січня	**3 296**	**3 002**
Нараховано	1 369	297
Використано	–	(3)
Станом на 31 грудня	**4 665**	**3 296**

Нижче наведено аналіз дебіторської заборгованості за термінами виникнення станом та інформацію про схильність Підприємства до кредитного ризику за дебіторською заборгованістю з використанням матриці резерву очікуваних кредитних збитків:

		Прострочка платежів			
31 грудня 2019 р.	*Поточна*	*<30 днів*	*31–60 днів*	*>61 дня*	*Всього*
Відсоток очікуваних кредитних збитків	0,00%	0,01%	0,17%	1.91%	
Розрахункова загальна валова балансова вартість при дефолті	106	352 162	370 568	209 504	**932 340**
Резерв очікуваних кредитних збитків	–	37	622	4 006	**4 665**

		Прострочка платежів			
31 грудня 2018 р.	*Поточна*	*<30 днів*	*31–60 днів*	*>61 дня*	*Всього*
Відсоток очікуваних кредитних збитків	0,07%	0,14%	0,28%	1.18%	
Розрахункова загальна валова балансова вартість при дефолті	3 330	621 520	471 394	94 292	**1 190 536**
Резерв очікуваних кредитних збитків	2	865	1 313	1 116	**3 296**

Станом на 31 грудня 2019 р. дебіторська заборгованість (до вирахування резерву очікуваних кредитних збитків), що виникла за договорами, майнові права на майбутню виручку яких були передані у заставу під забезпечення виконання зобов'язань за кредитами, наданими банками Підприємству, становить 691 278 тис. грн. (2018 р.: 922 835 тис. грн.) (Примітка 15).

12. Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом

Станом на 31 грудня 2019 р. дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом представлена ПДВ до відшкодування у сумі 68 388 тис. грн. (2018 р.: 110 723 тис. грн.).

13. Грошові кошти та їх еквіваленти

	2019 р.	*2018 р.*
Грошові кошти в банках	8 958	66 622
Грошові кошти в касі	1	–
Резерв очікуваних кредитних збитків	(34)	(73)
	8 925	**66 549**

Протягом 2019 р. на залишок грошових коштів у банках нараховувались відсотки за плаваючою ставкою до 12% річних (2018 р.: від 1% до 12% річних).

14. Поточні фінансові інвестиції

Станом на 31 грудня 2019 р. до складу поточних фінансових інвестицій було включено депозити зі строком погашення в травні 2020 р., зокрема депозити в гривні на суму 228 589 тис. грн. з річною відсотковою ставкою 12,8% та депозити в доларах США на суму 86 309 тис. грн. з річною відсотковою ставкою 1,2-1,7% (2018 р.: нуль). Станом на 31 грудня 2019 р. Підприємство визнало очікувані кредитні збитки за поточні фінансові інвестиції в сумі 1 315 тис. грн. (2018: нуль).

Станом на 31 грудня 2019 р. депозити у сумі 311 658 тис. грн. були передані в заставу під забезпечення виконання зобов'язань за кредитами, наданими банками Підприємству (Примітка 15).

15. Кредити банків та інші зобов'язання

	2019 р.	*2018 р.*
Довгострокові кредити банків (стаття 1510)	2 794 314	3 920 356
Інші довгострокові зобов'язання: орендне зобов'язання (стаття 1515)	315	–
	2 794 629	**3 920 356**
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями (стаття 1610)	618 352	120 975
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями: орендне зобов'язання (стаття 1610)	259	–
	618 611	**120 975**
	3 413 240	**4 041 331**

Станом на 31 грудня 2019 р. загальна балансова вартість кредитів отриманих Підприємством від банків та орендних зобов'язань, були такими:

	2019 р.	*2018 р.*
Кредити банків	3 412 666	4 041 331
Орендне зобов'язання	574	–
	3 413 240	**4 041 331**

Станом на 31 грудня кредити банків було отримано у таких валютах та під такі процентні ставки:

	2019 р.			2018 р.		
Валюта	*Строк погашення*	*Ефективна процентна ставка*	*Заборгова–ність за тілом кредиту*	*Строк погашення*	*Ефективна процентна ставка*	*Заборгова –ність за тілом кредиту*
Фіксовані ставки						
Долар США	2 грудня 2021 р.	11,25%	1 212 733	2 грудня 2021 р.	11,25%	1 450 865
Долар США	2 грудня 2021 р.	10,50%	1 212 191	2 грудня 2021 р.	10,50%	1 450 231
Долар США	5 квітня 2020 р.	11,20%	523 737	5 квітня 2020 р.	11,20%	626 581
Долар США	26 листопада 2021 р.	6,25%	225 929	27 листопада 2020 р.	6,25%	264 627
Гривня	26 листопада 2021 р.	18,25%	238 076	27 листопада 2020 р.	18,25%	249 027
			3 412 666			**4 041 331**

Протягом 2019 р., Підприємство узгодило реструктуризацію двох кредитів, отриманих від одного з українських банків, у результаті якої було узгоджено новий кінцевий термін погашення у 2021 р.

Станом на 31 грудня 2019 р. Підприємство не виконало деякі фінансові показники за кредитом балансовою вартістю 523 737 тис. грн., передбачені договором про надання кредитної лінії з одним із банків, термін погашення за яким – у квітні 2020 р. Станом на 31 грудня 2019 р. балансова вартість цього кредиту була представлена у складі поточної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями. Станом на звітну дату, банком не було застосовано до Підприємства санкцій чи вимог дострокового повернення .

Узагальнена інформація про забезпечення, надане під виконання зобов'язань за кредитами та позиковими коштами 31 грудня 2019 і 2018 рр., подана нижче:

	2019 р.	*2018 р.*
Основні засоби (Примітка 6)	3 580 931	3 827 052
Запаси (Примітка 10)	627 700	627 700
Дебіторська заборгованість (Примітка 11)	691 278	922 835
Права отримання майбутньої виручки за договорами продажу	5 364 163	5 558 173
Банківські депозити (Примітка 14)	347 901	278 773

Як зазначено у Примітці 15, станом на 31 грудня 2019 р. основні засоби, надані у якості забезпечення за банківськими кредитами, включають також основні засоби ТОВ «Завод столових приборів–ДСС», балансовою вартістю 1 975 тис. грн. (2018 р: 1 892 тис. грн.).

Залишки заборгованості по кредитним лініям від банків були розкриті Підприємством у складі поточної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями відповідно до умов кредитних договорів.

Зміни в зобов'язаннях, обумовлених фінансовою діяльністю, включаючи як зміни, зумовлені грошовими потоками, так і зміни, не обумовлені ними, подані нижче:

	2019 р.	**2018 р.**
Кредити банків станом на 1 січня	**4 041 331**	**4 186 930**
Надходження від отримання позик	–	–
Погашення позик	(86 683)	(90 946)
Вплив зміни валютних курсів	(541 982)	(54 653)
Кредити банків станом на 31 грудня	**3 412 666**	**4 041 331**

16. Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги

	2019 р.	*2018 р.*
Заборгованість перед іноземними постачальниками матеріалів та послуг	841 009	992 325
Заборгованість перед внутрішніми постачальниками матеріалів та послуг	537 744	762 183
	1 378 753	**1 754 508**

Кредиторська заборгованість є безпроцентною із середнім строком погашення 30–90 днів.

Станом на 31 грудня 2019 р. кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги трьом контрагентам складала 673 983 тис. грн. (2018 р.: 838 094 тис. грн.).

17. Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами

	2019 р.	*2018 р.*
Аванси за металопродукцію одержані:		
від іноземних покупців	25 191	3 384
від вітчизняних покупців	18 813	57 117
за договорами комісії	1 290	–
	45 294	**60 501**

З авансів, одержаних на початок року, на основі виконаних зобов'язань за договорами з покупцями протягом 2019 р. Підприємство визнало чистий дохід від реалізації продукції на суму 58 887 тис. грн. (з авансів із балансовою вартістю 98 937 тис.грн., одержаних на початок 2018 р., було визнано чистий дохід від реалізації на суму 97 458 тис. грн.).

18. Поточні забезпечення

	2019 р.	*2018 р.*
Матеріальне заохочення працівників	48 916	35 683
Невикористані відпустки	41 081	32 678
Резерв по судовим справам	1 133	2 491
Інші нарахування	2 382	2 334
	93 512	**73 186**

19. Інші поточні зобов'язання

	2019 р.	*2018 р.*
Нараховані проценти за кредитами банків	32 238	37 829
Інші	1 604	1 410
	33 842	**39 239**

Зміни в поточних зобов'язаннях за нарахованими процентами за кредитами банків, включаючи як зміни, зумовлені грошовими потоками, так і зміни, не обумовлені ними, подані нижче:

	2019 р.	*2018 р.*
Зобов'язання з нарахованих процентів за кредитами банків станом на 1 січня	**37 829**	**38 692**
Нараховані проценти за кредитами банків	415 021	445 439
Сплачені проценти за кредитами банків	(417 541)	(443 892)
Вплив зміни валютних курсів	(3 071)	(2 410)
Зобов'язання з нарахованих процентів за кредитами банків станом на 31 грудня	**32 238**	**37 829**

20. Довгострокові забезпечення

	2019 р.	*2018 р.*
Пенсійні зобов'язання з визначеними виплатами	566 714	436 458
Зобов'язання за іншими виплатами працівникам	79 452	72 653
Інші довгострокові забезпечення	20	20
	646 186	**509 131**

Пенсійні зобов'язання з визначеними виплатами

Підприємство має законодавчо встановлене зобов'язання компенсувати Державному пенсійному фонду України суми додаткових пенсій, виплачуваних деяким категоріям колишніх і діючих працівників Підприємства. За умовами цього пенсійного плану працівники Підприємства зі стажем роботи у шкідливих умовах мають право на достроковий вихід на пенсію та на додаткові виплати, які фінансуються Підприємством та виплачуються Державним пенсійним фондом України. Ці зобов'язання підпадають під визначення пенсійної програми з визначеною виплатою.

Станом на 31 грудня 2019 р. загальна кількість учасників даної пенсійної програми склала 2 236 працівників (2018 р.: 2 424 осіб), включаючи 1 277 пенсіонерів (2018 р.: 1 379 осіб), які отримували виплати.

Рух зобов'язань за пенсійною програмою з визначеною виплатою

	2019 р.	*2018 р.*
Зобов'язання з виплат станом на 1 січня	**436 458**	**396 398**
Вартість поточних послуг	13 796	9 942
Процентні витрати	57 810	53 854
Здійснені виплати	(52 917)	(49 981)
Актуарні збитки/(прибутки) за зобов'язаннями у результаті змін у припущеннях, а саме:	111 567	26 245
– коригування зобов'язань по плану на основі досвіду	62 693	43 376
– результат змін в демографічних актуарних припущеннях	(2 248)	705
– результат змін в фінансових актуарних припущеннях	51 122	(17 836)
Встановлене збільшення вартості минулих послуг	–	–
Зобов'язання з виплат станом на 31 грудня	**566 714**	**436 458**

Витрати за пенсійною програмою з визначеною виплатою

	2019 р.	*2018 р.*
Вартість поточних послуг	13 796	9 942
Процентні витрати	57 810	53 854
Визнані зміни у вартості минулих послуг	–	–
Витрати за пенсійною програмою	**71 606**	**63 796**

Вартість поточних послуг включена до складу витрат на зарплату та відповідних витрат у складі собівартості реалізованої продукції. Витрати за процентами відображені у статті фінансових витрат.

Станом на 31 грудня 2019 р. найкраща оцінка суми очікуваних виплат Підприємства за пенсійною програмою на наступний рік становить 57 390 тис. грн. (2018 р.: 48 846 тис. грн.).

У 2019-2018 рр. середньозважена тривалість зобов'язань за пенсійною програмою з визначеною виплатою складає 8,2 років.

Зобов'язання за іншими виплатами працівникам

Підприємство має договірні зобов'язання з виплати одноразової суми при виході на пенсію працівникам, що мають тривалий стаж роботи, й із певних пенсійних пільг згідно з колективним договором. Станом на 31 грудня 2019 р. ця незабезпечена пенсійна програма охоплює всіх працівників Підприємства в кількості 4 895 осіб (2018 р.: 5 307 осіб). У 2007 р. Підприємство впровадило дві інші програми виплат працівникам: виплати до ювілею, які охоплюють усіх працівників Підприємства, та квартальні виплати певним категоріям працівників, передбачені колективним договором, що охоплюють усіх працівників підприємства, а також станом на 31 грудня 2019 р. – 3 343 пенсіонерів, що отримують ці пільгові виплати (2018 р.: 3 447 осіб).

Рух зобов'язань із інших виплат

	2019 р.	*2018 р.*
Зобов'язання з інших виплат станом на 1 січня	**72 653**	**63 289**
Вартість поточних послуг	2 457	2 489
Процентні витрати	9 558	8 801
Здійснені виплати	(9 726)	(5 176)
Актуарні збитки/(прибутки) за зобов'язаннями у результаті відхилень від фактичних припущень, а саме:	4 510	3 250
– коригування зобов'язань по плану на основі досвіду	3 298	7 058
– результат змін в демографічних актуарних припущеннях	(855)	107
– результат змін в фінансових актуарних припущеннях	2 067	(3 915)
Встановлене зменшення вартості минулих послуг	–	–
Зобов'язання з інших виплат станом на 31 грудня	**79 452**	**72 653**

Витрати за іншими виплатами, визнані у звіті про фінансові результати

	2019 р.	*2018 р.*
Вартість поточних послуг	2 457	2 489
Процентні витрати	9 558	8 801
Вартість минулих послуг	–	–
Визнані актуарні (прибутки) / збитки	(551)	(20)
Витрати за іншими виплатами	**11 464**	**11 270**

Вартість поточних послуг включена до складу витрат на зарплату та відповідних витрат у складі собівартості реалізованої продукції. Витрати за процентами відображені у статті фінансових витрат.

Станом на 31 грудня 2019 р. найкраща оцінка суми очікуваних виплат Підприємства за цією програмою на наступний рік становить 11 380 тис. грн. (2018 р.: 27 266 тис. грн.).

У 2019 р. середньозважена тривалість зобов'язань за виплатами згідно колективного договору складає 3,3 років (2018 р.: 3,5 років) і за іншими виплатами – 5,0 років (2018 р: 5,1 років).

Основні актуарні припущення

Нижче подані основні припущення, використані при визначенні зобов'язань Підприємства за пенсійною програмою.

	2019 р.	*2018 р.*
Ставка дисконтування	13,30%	14,10%
Прогноз зростання заробітної плати та пенсійних виплат	5,00%	5,00%
Плинність кадрів	6,30%	6,00%
Ставка інфляції	5,10%	5,60%

Аналіз чутливості основних припущень станом на 31 грудня:

	Збільшення «+»/ зменшення «–» ставки	*Ефект на зобов'язання з виплат 2019 р.*	*Ефект на зобов'язання з виплат 2018 р.*
Ставка дисконтування	1%	(43 745)	(33 500)
Ставка дисконтування	–1%	49 561	37 929
Щорічне зростання заробітної плати	1%	33 536	27 441
Щорічне зростання заробітної плати	–1%	(30 499)	(24 997)
Інфляція	1%	8 529	7 128
Інфляція	–1%	(8 465)	(6 975)
Плинність кадрів	1%	(646)	(662)
Плинність кадрів	–1%	711	764

21. Чистий дохід від реалізації продукції

Підприємство отримало доходи від продажу виробів такої номенклатури:

	2019 р.	*2018 р.*
Нержавіюча сталь	4 729 872	5 284 435
Конструкційна сталь	1 937 203	2 301 041
Інструментальна сталь	846 040	1 113 611
Швидкорізальна інструментальна сталь	338 486	289 842
Жаростійка сталь	243 654	313 378
Підшипникова сталь	182 628	304 274
Спеціальні сплави нікелевмісткі	–	6 127
Інше	2 351	4 243
	8 280 234	**9 616 951**

За 2019 рік чистий дохід від реалізації металопродукції трьом контрагентам, в т.ч. за договорами комісії, складав 4 705 432 тис. грн. (2018 р.: 5 523 189 тис. грн.). Винагорода за вищевказаними договорами комісії, включена до витрат на збут за 2019 рік, склала 1 490 тис. грн. (2018 р.: 675 тис. грн.).

22. Собівартість реалізованої продукції

	2019 р.	*2018 р.*
Матеріали	5 249 646	6 346 506
Витрати на енергоносії, теплопостачання та інші послуги	1 377 051	1 624 096
Заробітна плата та відповідні нарахування	785 544	730 468
Амортизація	302 979	308 106
Інше	100 281	94 328
	7 815 501	**9 103 504**

За 2019 рік закупівлі матеріалів та послуг, які включаються до собівартості реалізованої продукції, від трьох контрагентів складали 1 786 097 тис. грн. (2018 р: 2 314 810 тис. грн.).

23. Витрати на збут

	2019 р.	*2018 р.*
Експедиторські та транспортні послуги	245 543	278 216
Заробітна плата та відповідні витрати	28 654	28 332
Витрати на зберігання та пакування	6 179	6 276
Амортизація	2 552	2 370
Страхування запасів та інших активів	1 092	1 144
Інші збутові витрати	10 414	11 947
	294 434	**328 285**

24. Адміністративні витрати

	2019 р.	*2018 р.*
Заробітна плата та відповідні нарахування	108 553	101 786
Перевезення	8 441	9 906
Професійні послуги	7 149	12 101
Банківські послуги	5 198	7 031
Амортизація	4 344	5 648
Матеріали	910	1 451
Послуги зв'язку	638	1 016
Інші загальні та адміністративні витрати	16 749	16 155
	151 982	**155 094**

Аудиторські послуги та консультаційні послуги з питань трансфертного ціноутворення, які надавалися компаніями мережі Ернст енд Янг Глобал Лімітед, включено до складу професійних послуг.

25. Інші операційні доходи та витрати

	2019 р.	*2018 р.*
Доходи від курсових різниць, за вирахуванням збитків від курсових різниць	78 410	–
Дохід від оприбуткування запасів	34 655	44 007
Дохід від реалізації запасів	8 581	11 835
Пені та штрафи отримані	7 540	1 871
Інші доходи	7 068	7 164
Всього – інші операційні доходи	**136 254**	**64 877**

	2019 р.	*2018 р.*
Витрати на утримання об'єктів соціальної сфери	83 642	50 416
Витрати на матеріальне заохочення	24 023	12 962
Сумнівні та безнадійні борги	4 727	246
Витрати на благодійність	3 299	3 887
Нестачі і втрати від псування цінностей	1 979	4 935
Пені та штрафи сплачені	1 294	440
Витрати від курсових різниць, за вирахуванням доходів від курсових різниць	–	69 519
Інші витрати	17 756	28 601
Всього – інші операційні витрати	**136 720**	**171 006**

26. Інші доходи та витрати

	2019 р.	*2018 р.*
Доходи від неопераційних курсових різниць, чиста вартість	545 053	57 063
Відновлення збитку від знецінення основних засобів	–	4 571
Інші доходи	8 422	17
Всього – інші доходи	**553 475**	**61 651**

	2019 р.	*2018 р.*
Збиток від вибуття необоротних активів	2 902	6 804
Зменшення в результаті переоцінки основних засобів	–	5 857
Інші витрати	4 504	167
Всього – інші витрати	**7 406**	**12 828**

27. Інші фінансові доходи

У 2019 році інші фінансові доходи включали процентні доходи за депозитами та нараховані відсотки на залишки на інших рахунках в банках у сумі 35 057 тис. грн. (2018: 31 985 тис. грн.).

28. Фінансові витрати

	2019 р.	*2018 р.*
Процентні витрати за банківськими позиками (Примітка 15)	415 021	445 439
Процентні витрати за пенсійними зобов'язаннями (Примітка 20)	67 368	62 655
Інші фінансові витрати	9 384	11 819
	491 773	**519 913**

29. Власний капітал

Зареєстрований капітал

Станом на 31 грудня 2019 та 2018 рр. зареєстрований, випущений і повністю сплачений статутний капітал Підприємства становив 1 075 030 простих акцій номінальною вартістю 46,25 грн. кожна.

Капітал у дооцінках

Капітал у дооцінках включає приріст вартості основних засобів, що обліковуються за моделлю переоцінки.

Додатковий капітал

	2019 р.	*2018 р.*
Вплив гіперінфляції на статутний капітал (i)	114 747	114 627
Перепродаж викуплених акцій (ii)	–	120
	114 747	**114 747**

(i) Протягом 10–річного періоду до 31 грудня 2000 р. Україна вважалася країною з гіперінфляційною економікою. Тому Підприємство застосувало МСБО (IAS) 29 «Фінансова звітність в умовах гіперінфляції», та, відповідно, ця окрема фінансова звітність відображає статутний капітал з урахуванням поправок номінальної вартості акцій на відповідні коефіцієнти для відображення впливу гіперінфляції на 1 січня 2001 р.

Резервний капітал

Підприємство створило резервний капітал згідно з вимогами статуту Підприємства.

Розподіл дивідендів

Підприємство не оголошувало виплати дивідендів за роки, що закінчилися 31 грудня 2019 і 2018 рр. У 2019 р. Підприємство не здійснювало виплат раніше оголошених дивідендів (2018 р.: 3 тис. грн.).

30. Дочірні та асоційовані підприємства

Дочірні компанії Підприємства

Назва компанії	*Країна реєстрації*	*Вид діяльності*	*Процент володіння*	
			2019 р.	*2018 р.*
ТОВ «Ековторресурс»	Україна	Торгова діяльність	100%	100%
ТОВ «Завод столових приборів–ДСС»	Україна	Виробнича діяльність	100%	100%

Товариство з обмеженою відповідальністю «Завод столових приборів–ДСС» було створене у 2002 році. Основним видом діяльності заводу є виготовлення та продаж посуду на внутрішньому та зовнішньому ринках.
Товариство з обмеженою відповідальністю «Ековторресурс» було створене у 2007 році. Це дочірнє підприємство здійснює закупівлі лому та інших матеріалів, які використовуються у виробництві Підприємства.

В окремій фінансової звітності Підприємство обліковує інвестиції у дочірні підприємства за їх собівартістю за вирахуванням резерву під знецінення.

Асоційовані компанії Підприємства

Назва компанії	*Країна реєстрації*	*Вид діяльності*	*Процент володіння*	
			2019 р.	*20187 р.*
ТОВ «Ферротерм»	Україна	Торгова діяльність	50%	50%

16 жовтня 2012 р. Підприємство придбало 50% частки в статутному капіталі ТОВ «Ферротерм» за договірною ціною 500 грн., що відповідає номінальній вартості частки. Основним видом діяльності ТОВ «Ферротерм» є оптова торгівля металом та металевими рудами. ТОВ «Ферротерм» є приватним підприємством, акції якого не котируються на біржі.

Узагальнена фінансова інформація по інвестиції в ТОВ «Ферротерм» за рік, що закінчився 31 грудня 2019 р., наведена нижче:

	2019 р.	*2018 р.*
Оборотні активи	3 545	38 970
Необоротні активи	46	66
Поточні зобов'язання	(50 394)	(54 482)
Дефіцит чистих активів	**(46 803)**	**(15 446)**
Частка власності Підприємства	50%	50%
Балансова вартість інвестиції	–	–
Невизнана накопичена частка збитків асоційованого підприємства	**(23 402)**	**(7 723)**

	2019 р.	*2018 р.*
Інші доходи	9 080	3 357
Інші витрати	(40 437)	(8 655)
Фінансовий результат до оподаткування	(31 357)	(5 298)
Витрати з податку на прибуток	–	–
Чистий фінансовий результат	(31 357)	(5 298)
Частка Підприємства у збитку за період	(15 679)	(2 649)

Інвестиції в асоційоване підприємство обліковуються за методом участі в капіталі.

31. Операції з пов'язаними сторонами

Нижче наведено загальний обсяг операцій із пов'язаними сторонами в ході звичайної господарської діяльності за відповідний фінансовий рік:

		Продаж пов'язаним сторонам	*Закупки у пов'язаних сторін*	*Дебіторська заборгованість від пов'язаних сторін**	*Кредиторська заборгованість пов'язаним сторонам*
Дочірні підприємства	2019 р.	527	46 882	5 802	6 899
Асоційовані підприємства	2019 р.	15	9	11 750	–
Всього за 2019 р.		**542**	**46 891**	**17 552**	**6 899**
Дочірні підприємства	2018 р.	619	38 464	5 085	7 848
Асоційовані підприємства	2018 р.	41	660	11 754	66
Всього за 2018 р.		**660**	**39 124**	**16 839**	**7 914**

** Заборгованість до вирахування очікуваних кредитних збитків*

Строки та умови операцій із пов'язаними сторонами

Продаж пов'язаним сторонам включає переважно дохід від реалізації металопродукції. Залишки дебіторської заборгованості є безпроцентними, незабезпеченими та підлягають погашенню у грошовій формі.
Станом на 31 грудня 2019 р. Підприємство визнало очікувані кредитні збитки щодо дебіторської заборгованості від пов'язаних сторін в сумі 4 676 тис. грн., (2018 р.: нуль). Оцінка очікуваних кредитних збитків за відповідною заборгованістю здійснюється щорічно на основі аналізу фінансового стану позиції пов'язаних сторін.

Закупки від пов'язаних сторін стосуються переважно постачання металобрухту, феросплавів та інших матеріалів. Залишки кредиторської заборгованості є безпроцентними, незабезпеченими та підлягають погашенню у грошовій формі.

Станом на 31 грудня 2019 р. та 2018 р. Підприємство не мало гарантій виданих або отриманих від пов'язаних сторін.

Як зазначено у Примітці 15, станом на 31 грудня 2019 р. основні засоби, надані у якості забезпечення за банківські кредити, включають також основні засоби ТОВ «Завод столових приборів–ДСС», балансовою вартістю 1 975 тис. грн. (2018 р: 1 892 тис. грн.).

Виплати ключовому управлінському персоналу

Органи управління Підприємством, відповідальні за планування, управління та контроль діяльності Підприємства, представлені Правлінням і Наглядовою Радою.

Відповідно, ключовий управлінський персонал Підприємства станом на 31 грудня 2019 р. складається з шістьох членів Наглядової Ради Підприємства, висунутих акціонерами з суттєвим впливом на Підприємство, а також із п'ятьох членів Правління (31 грудня 2018 р.: шість членів Наглядової Ради та п'ять членів Правління).

У 2018-2019 рр. члени Наглядової Ради не отримували компенсацій від Підприємства. У 2019 році загальна сума виплат ключовому управлінському персоналу у вигляді короткострокової винагороди склала 9 287 тис. грн. (2018 р.: 7 008 тис. грн.) і була включена до складу адміністративних витрат.

32. Умовні та договірні зобов'язання, операційні ризики

Оподаткування та відповідність іншим нормативним вимогам

Українське податкове законодавство та регулятивна база, а також нормативна база з інших питань, зокрема, валютного контролю та митного законодавства, продовжують розвиватися. Законодавчі та нормативні акти не завжди чітко сформульовані, а їх тлумачення залежить від точки зору місцевих обласних і центральних органів державної влади та інших урядових органів. Випадки непослідовного тлумачення не є поодинокими.

Керівництво вважає, що Підприємство дотримувалося усіх нормативних положень, а всі передбачені законодавством податки були сплачені або нараховані. Проте, нечіткість та суперечливість у застосуванні українського податкового законодавства призводить до збільшення ризику донарахування значних додаткових сум податків, штрафів та пені, які не можуть бути достовірно визначені, але якщо будуть застосовані, можуть мати суттєвий вплив на фінансовий стан Підприємства, результати операцій та грошові потоки. Коли ризик відтоку ресурсів має високу ймовірність, Підприємство нараховує податкові зобов'язання, виходячи з найкращих оцінок Керівництва.
Станом на 31 грудня 2019 р. та 2018 р., Підприємство встановило, що такі потенційні податкові зобов'язання відсутні, окрім тих, які вже визнано (Примітка 18) або розкрито у цій окремій фінансовій звітності (підрозділ «*Судові справи*» цієї примітки).

Трансфертне ціноутворення

Діяльність Підприємства протягом 2018–2019 рр. була предметом державного регулювання у сфері трансфертного ціноутворення в Україні. Керівництво Підприємства вважає, що протягом зазначеного періоду Підприємство проводило діяльність відповідно до діючих вимог і норм з трансфертного ціноутворення, та всі необхідні нарахування було відображено у цій фінансовій звітності.

Проте, законодавство з трансфертного ціноутворення в Україні перебуває у процесі формування. Тлумачення вимог до підприємств, які виступають предметом трансфертного ціноутворення, не завжди є однозначними. В результаті, ризики можливих донарахувань сум податків, штрафів та пені не піддаються кількісній оцінці.

Судові позови

У ході звичайного ведення господарської діяльності Підприємства час від часу виступає стороною судових процесів та позовів. Керівництво вважає, що загальна сума зобов'язань, які можуть виникнути в результаті таких процесів та позовів, не матиме суттєвого впливу на фінансовий стан та фінансові результати Підприємства, а також не перевищить суму резерви, які вже створено у цій фінансовій звітності.
Підприємство ідентифікувало можливі податкові зобов'язання, які, виходячи з найкращої оцінки керівництва, не повинні нараховуватися, але можуть виникнути в результаті судових процесів.

Такі умовні зобов'язання можуть реалізуватися та вимагати додаткових податкових платежів із боку Підприємства. Керівництво оцінює, що станом на 31 грудня 2019 р. такі умовні зобов'язання не перевищать 28 млн. грн. (2018 р.: 23 млн. грн.).

Оренда землі

Підприємство, в основному, користується земельними ділянками на підставі укладених договорів оренди, окрім земельних ділянок, на яку воно має право постійного користування або право власності. На земельних ділянках розташовуються виробничі потужності та об'єкти соціальної сфери. Підприємство сплачує орендну плату за земельні ділянки державної або комунальної власності або земельний податок з урахуванням щорічного коефіцієнта індексації грошової оцінки землі. Земельні ділянки, які не є власністю підприємства та знаходяться у власності держави України, використовуються у відповідності до вимог діючого законодавства шляхом укладення договорів оренди та на підставі Державного Акту на право постійного користування.

Контрактні зобов'язання, пов'язані з придбанням основних засобів і нематеріальних активів

Станом на 31 грудня 2019 р. Підприємство мало контрактні зобов'язання, пов'язані із придбанням основних засобів та нематеріальних активів на суму 3 376 тис. грн. (2018 р.: 22 430 тис. грн.).

33. Управління фінансовими ризиками

Основними фінансовими інструментами, які використовує Підприємство в процесі звичайної діяльності, є дебіторська та кредиторська заборгованість, кредити банків, депозити та грошові кошти. Основними ризиками, які пов'язані з цими фінансовими інструментами Підприємства, є валютний ризик, ризик ліквідності, кредитний ризик та процентний ризик. Політика Підприємства не передбачає використання похідних фінансових інструментів з метою управління фінансовими ризиками, що виникають в результаті діяльності Підприємства. Підходи до управління кожним із зазначених ризиків представлені нижче.

Валютний ризик

Оскільки Підприємство здійснює операції як в українській гривні, так і в іноземні валюті, зокрема, в таких валютах як долар США, євро та російський рубль, для діяльності Підприємства властивим є валютний ризик у вигляді потенційних збитків від наявності відкритих позицій у іноземних валютах внаслідок несприятливої зміни обмінних курсів. Валютний ризик обумовлено передусім наступними видами діяльності Підприємства:

- експорт виробленої продукцію до країн СНД, Європи та інших держав;
- імпорт матеріалів та необоротних активів з інших країн;
- залучення позикових коштів в іноземній валюті від вітчизняних банків.

Офіційні курси гривні до зазначених вище валют, встановлені Національним банком України, були такими:

	Долар США	*Євро*	*Рубль.*
Станом на 31 грудня 2019 р.	23,686	26,422	0,382
Середньорічний курс за 2019 р.	25,837	28,941	0,399
Станом на 31 грудня 2018 р.	27,688	31,714	0,398
Середньорічний курс за 2018 р.	27,100	32,134	0,437

Нижче представлено чутливість фінансового результату Підприємства до оподаткування Компанії до можливих змін обмінного курсу, при постійному значенні всіх інших змінних.

За рік, що закінчився 31 грудня 2019 р.	*Збільшення / зменшення валютного курсу, %*	*Вплив на оподатковуваний фінансовий результат*
Долар США/гривня	+14,00%	(529 181)
Рубль/гривня	+16,00%	36 101
Євро/гривня	+15,00%	7 382
Долар США/гривня	–11,00%	415 785
Рубль/гривня	–14,00%	(31 589)
Євро/гривня	–13,00%	(6 398)

За рік, що закінчився 31 грудня 2018 р.	*Збільшення / зменшення валютного курсу, %*	*Вплив на оподатковуваний прибуток*
Долар США/гривня	+6,00%	(271 141)
Рубль/гривня	+16,00%	41 501
Євро/гривня	+8,00%	15 484
Долар США/гривня	–6,00%	271 141
Рубль/гривня	–16,00%	(41 501)
Євро/гривня	–8,00%	(15 484)

Основним інструментом управління валютним ризиком Підприємства є підтримання чистої монетарної позиції в іноземній валюті на прийнятному рівні та прогнозування грошових потоків в іноземній валюті з метою мінімізації втрат від несприятливих змін обмінних курсів валют.

Ризик ліквідності

Ризик ліквідності виникає у разі недостатності ліквідних активів для виконання зобов'язань Підприємством, за якими настають терміни погашення. Для управління цим ризиком Підприємство здійснює аналіз свої активів і зобов'язань за строками погашення та планує грошові потоки залежно від очікуваних термінів виконання зобов'язань за відповідними інструментами з метою забезпечення наявності достатніх коштів для виконання вимог кредиторів на постійній основі.

У наступних таблицях наведено фінансові зобов'язання Підприємства за строками погашення на основі договірних недисконтованих грошових потоків:

Станом на 31 грудня 2019 р.	*Менш ніж 3 місяці*	*Від 3 до 12 місяців*	*Від 1 до 6 років*	*Усього*
Кредити банків	652 254	412 371	3 226 544	4 291 169
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1 378 753	–	–	1 378 753
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	14 330	–	–	14 330
	2 045 337	**412 371**	**3 226 544**	**5 684 252**

Станом на 31 грудня 2018 р.	*Менш ніж 3 місяці*	*Від 3 до 12 місяців*	*Від 1 до 6 років*	*Усього*
Кредити банків	153 040	452 373	4 544 571	**5 149 984**
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1 754 508	–	–	**1 754 508**
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	14 330	–	–	**14 330**
	1 921 878	**452 373**	**4 544 571**	**6 918 822**

Кредитний ризик

Кредитний ризик виникає у разі дефолту покупців або інших контрагентів Підприємства за їх зобов'язаннями. Кредитний ризик Підприємства пов'язаний передусім з дебіторською заборгованістю, що виникає в ході операційної діяльності, а також грошовими коштами та депозитами у банках.

Кредитний ризик Підприємства за грошовими коштами та їх еквівалентами пов'язаний з дефолтом банків по їх зобов'язанням та обмежений сумою депозитів, грошових коштів та їх еквівалентів, розміщених на банківських рахунках. Керівництво Підприємства вважає, що банки, в яких розміщено грошові кошти Підприємства, мають мінімальну ймовірність невиконання зобов'язань, та здійснює постійний моніторинг фінансового стану цих банків.

З метою управління кредитним ризиком за дебіторською заборгованістю на Підприємстві використовується кредитна політика щодо покупців та здійснюється постійний моніторинг кредитоспроможності покупців. Більшість продажів Підприємства здійснюються споживачам, що мають прийнятну кредитну історію, або на основі попередньої оплати. Підприємство не вимагає надання застави стосовно своїх фінансових активів.

Необхідність визнання знецінення аналізується на кожну звітну дату з використанням матриці резерву очікуваних кредитних збитків. Ставки резерву встановлюються Підприємством в залежності від кількості прострочених днів платежу для клієнтів, згрупованих за різними характеристиками, зокрема, країною походження та кредитоспроможністю покупців, та враховують історичну інформацію виконання зобов'язань покупцями Підприємства та очікувані майбутні економічні умови. Інформацію про схильність Підприємства до кредитного ризику за дебіторською заборгованістю з використанням матриці резерву очікуваних кредитних збитків наведено у Примітці 11.

Керівництво Підприємства вважає, що станом на 31 грудня 2019 р. Підприємство не несе суттєвого ризику виникнення збитків понад суму резервів очікуваних кредитних збитків, які сформовано для дебіторської заборгованості (Примітка 11), грошових коштів (Примітка 13) та банківських депозитів (Примітка 8).

Управління капіталом

Підприємство розглядає позиковий капітал та акціонерний капітал як основні джерела формування капіталу. При управлінні капіталом цілями є забезпечення безперервності діяльності Підприємства з метою отримання прибутків акціонерами та вигід для інших зацікавлених осіб, а також забезпечення фінансування поточних потреб Підприємства, його капітальних витрат та стратегії розвитку. Політика управління капіталом Підприємства спрямована на забезпечення та підтримання оптимальної структури капіталу з метою зниження вартості капіталу. Упродовж звітного року підхід до управління капіталом не змінювався.

Справедлива вартість фінансових інструментів

Станом на 31 грудня 2019 та 2018 рр. балансова вартість фінансових інструментів суттєво не відрізнялась від їх справедливої вартості. Справедлива вартість таких фінансових інструментів як грошові кошти, поточна дебіторська та кредиторська заборгованості дорівнює їх балансовій вартості в зв'язку з тим, що дані фінансові інструменти мають короткостроковий характер. В свою чергу, справедлива вартість довгострокових банківських кредитів і банківських депозитів не відрізняться суттєво від їх балансової вартості, оскільки ці інструменти обліковуються за ринковою ставкою.

34. Події після звітної дати

У зв'язку з недавнім і швидким розвитком спалаху коронавірусу багато країн вимагають від суб'єктів господарювання обмеження або призупинення ділових операцій, а також вживають обмеження та заходи з карантину. Такі заходи значно вплинули на діяльність багатьох підприємств, зокрема, у сфері туризму та розваг, транспорту, роздрібної торгівлі, та можливим є подальший вплив на інші сектори, зокрема, виробництво та фінансовий сектор.

При прийнятті рішення керівництво Підприємства враховує всю наявну інформацію про природу та терміни спалаху вірусу. Оскільки спалах продовжує прогресувати та розвиватися, на цьому етапі складно передбачити повний ступінь та тривалість його економічного впливу. Керівництво Підприємства вважає, що поширення коронавірусу не мало негайного істотного впливу на його бізнес та пов'язані з цим події, що відбулися після звітної дати, не коригують і не повинні відображатися в активах та пасивах Підприємства в окремій фінансовій звітності.